

TRIMITAS

➤ **KAUNAS,
1955–1957:
Plikomis rankomis
prieš sovietus**

GABRIELIUS „SVARAS“ LIAUDANSKAS:

JŪS NEĮSIVAIZDUOJATE,
KOKIA JĖGA ESATE!

— KAS ĮKŪRĖ ŠAULIŲ SĄJUNGĄ — Matas Šalčius ar Vladas Putvinskis?

9771392475004

SKIRKITE 2% GPM

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGAI

Broliai ir sesės šauliai, pilietiškai nusiteikę šalies žmonės,
2017-aisias Lietuvos šaulių sąjunga sulaukė **16012,00 Eur.** paramos iš gyventojų, kurie skyrė 2 proc. savo GPM. Šias lėšas planuojama panaudoti Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių reikmėms ir ginklų bei šaudmenų įsigijimui.

Dėkojame visiems skyrusiems Lietuvos šaulių sąjungai 2 proc. nuo gyventojų pajamų mokesčio.

Kviečiame Jus ir šiemet skirti **2 proc. GPM** paramą Lietuvos šaulių sąjungai, kaip tai padaryti rasite adresu

www.sauliusajunga.lt

VISI DRAUGE STIPRINKIME LIETUVĄ!

Mieli „Trimito“ skaitytojai

„Ką duoda „Trimitas“?“ – skaitau retorinį klausimą 1933 metų laikraštyje. Čia pat ir atsakymas: „Pirmiausia, daug naudingų, žmogų lavinančių ir šviečiančių skaitymų, šauliškų minčių, žinių iš savo krašto ir pasaulio apie įvairius įvykius, išradimus, žmonių gyvenimą įvairiose šalyse, patarimų savo skaitytojams, ūkiškų ir daug kitų įvairių dalykų, paveikslų, vaizdų, juokų ir kit.“

Geriau nė nesugalvosi, ko siekti tapus šio garbingo ir gilią tradicijas turinčio leidinio redaktoriumi. Norų, sumanymų ir idėjų yra daug, tvirtai tikiu, kad kartu su šauliais juos visus pavyks įgyvendinti ir skaitytojai bei prenumeratoriai lauks kiekvieno naujo „Trimito“ numerio. Džiugina, kad „Trimitas“ skaitomas visame pasaulyje, ir neabejoju, kad jo skaitytojų skaičius augs.

Kaip ir Lietuvos šaulių sąjungos narių gretos.

Gero skaitymo,

„Trimito“ vyr. redaktorius
Vytautas Radzevičius

©„Trimitas“, 2018
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753
Tiražas 2000 egz.

Redaktorius Vytautas Radzevičius, **kalbos redaktorė** Dainora Mozerė, **korespondentas** Valdas Kilpys, **dizainas ir maketas** CRITICAL, Paulius Budrikis, Aurimas Grajauskas

Redakcijos kolegija: Liudas Gumbinas (Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šaulys), Mindaugas Nefas (CV narys), Sigitas Ozgirdas (CV narys), Alina Bortkevič (CV narys), Juozas Janušaitis (CV narys), Jolita Mickevičiūtė (LŠS studentų korporacijos „Saja“ narė),

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

2018 m. Nr. 2 (1317)
Tiražas 2000 egz.

ŠIAME NUMERYJE:

- LŠS KRONIKOS**
- 4 BŠĮK Klaipėda
- 5 Poledinės žūklės varžybos
- VIENAS IŠ MŪSŲ**
- 6 Vyras su Vyčio sagomis.
Interviu su Gabrieliu „Svaru“ Liaudansku
- IŽVALGOS**
- 8 Modernus pilietis – vienišo trimito gausmas?
- 100 METŲ ATKURTAI LIETUVAI**
- 10 Šauliai atliko tarpukario Sargybos
tarnybos rekonstrukciją
- ŠAULYS – TAUTOS KARYS**
- 12 Lietuvos šaulių sąjungos garbės
sargybos kuopa. Mes – kaip šeima
- ATMINTIS**
- 15 Pilietinio pasipriešinimo apraiškos Kauno
senosiose (Karmelitų) kapinėse
- SVARSTYMAI**
- 18 Teisinga nuomonė ir daugumos diktatūra
- JAUNIEJI ŠAULIAI**
- 20 LŠS karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1 rinktinės
110 kuopos jaunieji šauliai mokėsi net naktį
- IŠBANDYMAI**
- 22 „Pradinis patrulis“ – antsiuvas tikriems kovotojams
- TECHNOLOGIJOS**
- 24 „Neregiai kačiukai“ prieš akylą kariuomenę, arba kaip
šiuolaikinės technologijos padeda laimėti mūšį
- ŠAULIŲ ŠIMTMETIS**
- 26 Kas įkūrė šaulių sąjungą – Matas Šalčius
ar Vladas Putvinskis?
- 27 Apginkime šaulių sąjungos istorinį paveldą!
- SPORTAS**
- 28 Lietuviškas sportas ritinis – „kaipo visų didžiausia
karo mokslinychia“
- ŠAULIAI IŠEIVIOJE**
- 30 Lietuvos šimtmečio kelyje
- 32 LŠS padalinys Vokietijoje
- LAUKO VIRTUVĖ**
- 34 Vištienos kepsnys australietišškai

Irena Šalaviejienė (LŠS išeivijoje šaulė).
I ir IV viršelyje – Dainiaus Ščiukos, II viršelyje –
Valdo Kilpio nuotraukos.

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas,
Lietuva. Tel.: + 370 615 27315, el. p. redakcija@
sauliusajunga.lt | facebook.com/trimitas.lt

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga | www.sauliusajunga.lt
| facebook.com/sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone.

Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami.
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė.

Atstovai užsienyje: LŠS išeivijoje (JAV) J. R. Butkus |
Toronto (Kanada) V. Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis

KLAIPĖDOJE BAZINĮ ŠAULIO ĮGŪDŽIŲ KURSA BAIGĖ 46 ŠAULIAI

Rinktinės informacija

Balandžio 7–8 dienomis baigėsi Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės bazinio šaulio įgūdžių kursas (BŠĮK). Mokymai finišavo vertinamosiomis pratybomis su koviniu šaudymu. Kursą sėkmingai baigė 46 rinktinės šauliai.

BŠĮK užsiėmimai prasidėjo š. m. sausio 5 d. Nuo pat pradžių susiformavo pagrindinė kursų klausytojų grupė, kuri su didele atsakomybe, nuoširdumu bei užsispyrimu lankė užsiėmimus. Pirmais mėnesiais kursai vyko du kartus per savaitę vakarais, po darbo ir kas antrą šeštadienį. Net toks intensyvumas klausytojų pasiryžimo neatvėsino!

Kursus vedė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio Dragūnų bataliono I pėstininkų kuopos valdymo grupės kuopininkas viršila Robertas Preikšaitis ir buvęs dragūnietis ats. gr. Dovydas Stonys, kuris yra Vakarų (jūros) 3-iosios rinktinės šaulys.

Kurį laiką užsiėmimai vyko Lietuvos kariuomenės Klaipėdos įgulos karininkų ramovės patalpose, vėliau persikėlė į Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio Dragūnų bataliono teritoriją, kur šauliai mokėsi statutų, įgijo taktikos bei rikiuotės įgūdžių. Bataliono vadovybė maloniai sutiko leisti naudotis savo infrastruktūra. ✕

Susirinko gausus būrys žvejybą mylinčių šaulių bei šauliškai veiklai prijauniančių bendraminčių.

LŠS KARININKO ANTANO JUOZAPAVIČIAUS ŠAULIŲ 1-OJI RINKTINĖ ORGANIZAVO POLEDINĖS ŽŪKLĖS VARŽYBAS

Rinktinės informacija

Per šalį vilnijant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos renginiams, Alytaus rajone, Simno seniūnijoje, Atesninkų kaime, ant Atesio ežero vyko tradicinės LŠS karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės organizuojamos mėgėjiškos poledinės žūklės varžybos.

Varžybų tikslas – populiarinti mėgėjišką žūklę tarp šaulių, lavinti mėgėjiškos žūklės įgūdžius, puoselėti žvejybos kultūrą, pritraukti naujų žvejų ir pan. Varžybose dalyvavo 5 komandos po tris narius. Įskaitinės – visos gėlavandenės žuvis, pagavus lydeką – pasveriamos ir paleidžiamos. Varžybų trukmė – trys valandos.

Susirinko gausus būrys žvejybą mylinčių šaulių bei šauliškai veiklai prijauniančių bendraminčių. Susumavus laimikius paaiškėjo, kad daugiausia pagal svorį žuvų sugavo komanda „Juoda katė“ [Rimantas Zabita, Deividas Kontautas, Žygimantas Vyšniauskas], antri liko „Ešerių siaubas“ [Vitas ir Gediminas Kanapickai, Algimantas Kaleininkas], treči – 108 šaulių kuopos komanda [Adolfas Barysas, Jonas Godliauskas, Arūnas Sakalauskas]. Susirinko gausus būrys žvejybą mylinčių šaulių bei šauliškai veiklai prijauniančių bendraminčių.

Individualioje įskaitoje niekas neprilygo žūklės entuziastui alytiškiui Arūnui Sakalauskui. LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vadas Skirmantas

Valatkevičius, kviesdamas varžybų dalyvius pasivaikšinti ežero pakrantėje ant laužo išvirta žuviene, linkėjo gražių akimirkų, praleistų su meškere rankose, ir lai žvejyba įkvepia geriems, prasmingiems darbams, o svajonių žuvis visuomet traukia sugrįžti...

LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus r. 110-osios kuopos Alytaus r. Butrimonių gimnazijos jaunųjų šaulių būrelio vadovė Ramutė Jablonskienė ✕

VYRAS SU VYČIO SAGOMIS

Gabrielius „Svaras“ Liaudanskas

Tekstas Vytautas Radzevičius
Nuotraukos Dainius Ščiuka

2

Vyčio sagos

Labai didelę savo vaikystės dalį praleidau nedideliame Žemaitijos miestelyje Viekšniuose. Ten bežaisdamas palėpęs spintoje aptikau kažkokią keistą uniformą.

Tuo metu žinojau tik sovietinių karių uniformas, tačiau ši buvo visiškai į jas nepanaši. Aš nepaklausiau, kieno ji, tiesiog man labai patiko jos didelės sagos su kardą laikančiu raiteliu. Nežinojau, ką reiškia šis simbolis. Apskritai, apie Lietuvos istoriją pradėjau šviesti tik Sąjūdžio laikais, mūsų šeimoje šia tema niekas neatviraudavo.

Taigi, man labai patiko tos sagos ir aš dvi iš jų nusikirpau, o grįžęs į Vilnių įsisiuvau į mokyklinę uniformą. Sagos buvo panašios formos ir spalvos, galvojau, kad kietai atrodysiu.

Tai buvo penktoje klasėje. Jau per pirmą pamoką vokiečių kalbos mokytoja mane išsivedė į koridorių ir paklausė, ką aš sau galvoju ir kodėl rizikuoju savo ir savo artimųjų ramybe. Nesupratau, ką aš padariau, o ji man irgi nieko neaiškino, liepė eiti namo ir persisiūti sagas. Taip ir padariau. Kur gauti informacijos apie simbolius, nežinojau, todėl sagas

pasidėjau į tuščią saldinių skardinę dėžutę, kur jos tyliai stalčiuje ir gyveno savo gyvenimą.

Tik prieš kelerius metus sužinojau, kad uniforma ir sagos buvo mano *bočelio*. Gaila, bet jo pasiklausti aš jau nieko nebegaliu. Viskas, ką galėjau ir norėjau padaryti, – tai jo atminimui specialiai su tomis dviem sagomis pasiūta paradinė uniforma, kurią matote nuotraukoje. Sagos įsiūtos į krūtinės kišenes, kad visuomet prisiminčiau savo *bočelį*.

Gabrielius „Svaras“ Liaudanskas (45) – hiphopo grupės „G&G sindikatas“ siela, aktyvus ir neabejingas pilietis, ledo ritulio žaidėjas ir šaulys. „Įdomiausia, kad aš net neturiu supratimo, iš kur atsirado ta pravardė, – apie savo pseudonimą sako Svaras. – Bet gavau ją trečioje klasėje. Nei tokių pinigų, nei tokių svorio vienetų nebuvau girdėjęs.“

„Trimitas“ kalbina Gabrielių Liaudanską apie šaulystę ir šauliškumą.

Kodėl stojai į Lietuvos šaulių sąjungą?
Mano pažintis su karyba ir Tėvynės gynimo pradmenimis prasidėjo prieš daug metų, kai susipažinau su vienu pirmųjų Lietuvoje šratasvydžio klubo „Eskadronas“ vyrais ir tapau jo dalimi.

Be šratasvydžio klube ne mažesnę svarbą užėmė patriotizmas ir motyvacija.

Kadangi nemažai „Eskadrono“ vyrų buvo šauliai, iš esmės mano atėjimas į sąjungą buvo tik laiko klausimas. Arba kažkokio išorinio veiksnio... Kuriuo realiai tapo karas Ukrainoje, apsisprendimas ginti Tėvynę ir tam reikalingų įgūdžių paieška. Be to, kaip šiek tiek visuomenėje matomas žmogus negalėjau praleisti progos pakviesti kitus apsispręsti, jei reikės, ginklu ginti Tėvynę, o tam nėra geresnio būdo nei asmeninis pavyzdys.

Kaip prisimeni priesaiką ir kokie tavo pirmieji įspūdžiai tapus šauliu?

Mano gyvenime ypatingą reikšmę turi Gedimino kalnas. Prieš keliasdešimt metų sugalvojau, kad visuomet per savo gimtadienį lipsiu ant jo atiduoti pagarbos prabočiams ir Tėvynei, nes man kalnas – Lietuvos širdis. Taip stebuklingai išėjo, kad, matyt, tie patys prabočiai pasirūpino, kad manoji priesaika įvyktų būtent ant Gedimino kalno, – aš tai laikau ypatingu ženklu. Įspūdis neišdildomas. Nes priesaika – tam tikra riba, už kurios garbingam žmogui atsitraukti nebėra galimybės.

Tik prieš kelerius metus sužinojau, kad uniforma ir sagos buvo mano *bočelio*. Gaila, bet jo pasiklausti aš jau nieko nebegaliu. Viskas, ką galėjau ir norėjau padaryti, – tai jo atminimui specialiai su tomis dviem sagomis pasiūta paradinė uniforma, kurią matote nuotraukoje. Sagos įsiūtos į krūtinės kišenes, kad visuomet prisiminčiau savo *bočelį*.

Ar šaulystė pakeitė tavo gyvenimą, aplinką, elgesį?

Be abejo. Aš labai rimtai žiūriu į šaulišką veiklą, stengiuosi būti naudingas sąjungai

ten, kur galiu ką nors nuveikti. Labiau siai veikla atsiskleidžia darbų būryje, tiek individualių, tiek kolektyvinių įgūdžių tobulinimu. Labai didžiuojuosi vyrais, tarp kurių galiu tobulėti, jų užsidegimu, motyvacija ir patriotizmu. Man ištis pasisekė gyvenime, kad galiu eiti kartu su jais. Dėkingas mūsų šeimoms, kurios supranta ir atleidžia visą tą laiką, kuris dingsta iš bendro laisvalaikio ir kurio dingsta tikrai nemažai.

Be veiklos svarbos suvokimas yra vienas iš pagrindinių Tėvynės labai veikiančių žmonių ir jų artimųjų bruožų. Būdamas LŠS matau, kiek ji vienija motyvuotų ir apsisprendusių žmonių, tai negali nekelti pasididžiavimo Lietuva ir jos žmonėmis. Ypač smagu, kad tarp šaulių savo vietą gali rasti patys įvairiausi žmonės ir daugybėje patriotinių ar Tėvynės gynybą tiesiogiai liečiančių sričių pritaikyti savo patirtis ir įgūdžius.

Aš labai rimtai žiūriu į šaulišką veiklą, stengiuosi būti naudingas sąjungai ten, kur galiu ką nors nuveikti.

Kaip reagavo ir reaguoja aplinkiniai, sužinoję, kad tu esi šaulys?

Gera reaguoja. Dažnai mėgsta klausinėti apie šaulius ir jų veiklą, slapta tikiuosi, kad galbūt kam nors esu padėjęs apsispręsti prisijungti prie šaulių arba bent pakeitęs požiūrį, kuris kartais visuomenėje dar būna toks gana nerimtas. O juk tikrovėje šiandieninė šaulių sąjunga vis labiau tampa rimta paspirtimi kariuomenei.

Turbūt sutiksi, kad šaulius jungia ypatingi saitai. Kas, tavo nuomone, yra šauliškumas?

Susivokimas savyje. Dar vienas tvirtas saitas su Lietuva. Brolija ir seserija ne žodžiuose, o realybėje. Įsipareigojimas sau ir kitiems. Galimybės įgyvendinti save ir savo matymus. Geri ir paprasti žmonės.

Kai žmonės domisi Šaulių sąjungos veikla ar šauliais – ką jiems papasakoji?
Priklauso nuo to, kas ir ko klausia. Vieniems įdomi informacija iš esmės, kitiems įdomu sužinoti, ar jie galėtų ir kuo galėtų prisijungti prie šaulių. Su kiekvienu žmogumi kalbu

atskirai ir taip, kad būtent jam būtų aišku ir neliktų neatsakytų klausimų.

Na, o kai kartais tenka lankytis įvairiose bendruomenėse ar mokyklose, tai su didesne auditorija kalbame apie platesnius dalykus, bet vėlgi – tie susitikimai visada baigiasi klausimais ir atsakymais.

Kokias savybes ugdo narystė Šaulių sąjungoje?

Savo asmeninių ryši su Tėvyne. Psichologinių ir fizinių savybių ugdymą, darbą kolektyve. Gebėjimą organizuotis ir organizuoti, suvokimą, kad visada galima rasti, kaip tobulėti, tereikia nultipti nuo sofos. Ir kad Tėvynei mes reikalingi veiksmu ir darbais, o ne vien žodžiais ir mintimis. Ugdo suvokimą – ką, kam, kodėl ir kaip tu darai, kad Lietuvoje būtų saugiau, gražiau ir šviesiau gyventi.

Kaip supranti LŠS veiklą ir funkcijas Lietuvos gynybos sistemoje?

Kaip labai rimtą paramą visoms valstybės institucijoms, pradedant administracija, baigiant kariuomene. Koviniai šauliai rimtai ruošiasi glaudžiai bendradarbiaudami su kariuomenės vyrais.

Kokius įdomiausius dalykus patyrei tapęs šauliu?

Pergales prieš save šaltyje, karštyje, silpnume, tingėjime. Daug gerų ir įdomių instruktorių, bendražygių. Nuotykių yra neatsiejama aktyvios veiklos dalis, čia atskirą priedą žurnalui reikėtų leisti, jei pradėsim visus vardyti. Pratybos, įgūdžiai, ginklo valdymas, tarpusavio supratimas...

Man labai patinka juodas darbas, kuris daro matomus pokyčius. Tada supranti, kad reikia judėti toliau ir daugiau.

Kokią matai LŠS ateitį?

Garbingą, stiprią ir patikimą organizaciją.

Kaip ruošiesi sutikti LŠS šimtmetį?

Visada pradėdau nuo savęs, neapsileisiu ir kasdien būsiu kažkame nors truputėlį geresnis.

Tavo palinkėjimai sesėms ir broliams?

Jūs ir patys kartais neįsivaizduojat, kokia stipri jėga esate! Išlikime visi tokie patys drąsūs, veikiančys, ieškantys ir nesavanaudiškai dovanojantys savo laiką ir jėgas Tėvynei ir žmonėms. Didžiuojuosi galėdamas būti kartu! ×

Tėvynės labui!

MODERNUS PILIETIS – VIENIŠO TRIMITO GAUSMAS?

Tekstas **Rokas Jašinskas**
Nuotraukos iš **LŠS archyvo**

Pilis ir ietis. Šalis ir ryžtas. Iš pirmo žvilgsnio tai yra atskiros sąvokos, kurios neturi daug bendrumų, tačiau pasižiūrėjus giliau tampa aišku, kad taip nėra. Pats paprasčiausias pavyzdys būtų pilis. Kažkada senovėje jose gyvenome.

Didžioji dalis pilių buvo medinės, o pagrindinė jų paskirtis – apsaugoti gyventojus nuo užpuolikų. Pilyse dažnai buvo laikomos maisto atsargos ar kiti būtini dalykai, ir kiekvieno gyventojo užduotis – saugoti šį turtą. Tai padaryti dažniausiai padėdavo ginklas – ietis. Kiekvienas, gyvenantis pilyje arba netoli jos, atėjus užpuolikai kartu su kitais gindavo ją ietimi. Toks pilies gyventojas buvo vadinamas piliečiu arba pilėnu. Visiems buvo aišku, kad jeigu bent vienas pilietis nesigins, atsiras grėsmė prarasti ilgai kauptą turtą.

Šiandien gyventi pilyje ir senovine ietimi ją ginti nuo užpuolikų neliko reikalo. Šiandien pilimi tapo mūsų šalis, o piliečiai – visi jos gyventojai. Visgi pilies ir ieties esminis santykis liko nepakitęs, jis tik prisitaikė prie šiuolaikinio suvokimo. Kitaip tariant, nesvarbu, kokia kalba kalbi, Lietuvos piliečiu privalai rūpintis savo šalimi [pilimi]. Priešingu atveju neliks, kur gyventi, kurti savo ir šeimos gerovę. Jeigu seniai seniai gindavomės ietimis, šiandien pagrindinis mūsų ginklas yra ryžtas veikti ir tobulinti šalį.

Ryžtas ištieti pagalbos ranką kaimynui, ryžtas kovoti už šalies gerovę, ryžtas kelti šalies gyvenimo lygį, ginti savo šalį.

Jeigu pilietis yra žmogus, kuriam ne vis vien, tai kodėl reikia kalbėti apie pilietinį pasipriešinimą? Ar pilietinis pasipriešinimas – tai tiesiog buvimas aktyviu visuomenės nariu? Galima sakyti

ir taip, ir ne. Tačiau, norint geriau suvokti pilietinio pasipriešinimo sąvoką, reikia išskirti karo ir taikos sąvokas.

Koks galėtų būti skiriamasis karo ir taikos bruožas? Galbūt šis bruožas yra kova? Kova dėl kažko, prieš kažką.

Jvairios kovos vyksta tiek taikos, tiek karo atveju. Visgi tik karo atveju kova vyksta su išorės, o ne vidaus priešu. Tarkim, taikos metu vyksta labai daug vidinių ginčų tarp skirtingai mąstančių žmonių grupių. Jos kovoja kiekviena dėl savo įsivaizduojamos tvarkos ir turi aiškų priešininką. Paimkime, pavyzdžiui, dažnus ginčus tarp vegetarų ir visavalių. Kiekviena pusė linkusi ginti savo poziciją, o pasitaikius progai pulti kitą pusę.

Visgi karas dažniausiai išsiskiria tuo, kad viena valstybė kovoja prieš kitą. Kitaip tariant, kovojama prieš išorės priešą, kurio

tikslas laimėti užpultosios šalies protus ir teritorijas. Žinoma, šis apibrėžimas nėra absoliučiai tikslus, tačiau puikiai nusako šiandieninius įvykius – Lietuvoje vykstantį protų karą. Vieni jį vadina hibridiniu, kiti informaciniu, dar kiti – netiesioginiu. Nesvarbu, kaip tai pavadinsi, svarbiausi yra veiksmai, vykdomi visuomenėje. Visai neseniai paskelbtas metinis grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas aiškiai parodo, kas ir ką daro norėdamas pakenkti Lietuvos vientisumui. Šis karas (vadinkim jį netiesioginiu, nes nėra viešai deklaruoto karo veiksmų) vyksta kiek kitaip nei hollywoodinio filmo ekrane. Čia nėra krauju nudažytos jūros, nėra civilių žmonių aukų, nėra tiesioginio susišaudymo, nėra karo lauko ligoninių, užminuotų laukų ar snaiperių daugiabučio lange. Šiame kare yra begalės įkautusių serverių, ironijos perpildyti komentarai, per palydovines televizijas transliuojama propaganda bei kiti informaciniam amžiui būdingi kovos metodai. Esminis tikslas šioje kovoje yra valdyti informacijos sklaidos laukus – tokiu būdu būtų pakeistas šalies piliečių mąstymas paverčiant juos pavieniais viską (ar daug ką) ignoruojančiais individais.

Būtent šioje vietoje reikia prisiminti pilietinį pasipriešinimą. Ši sąvoka ir veiksmai gimė XX a. Indijoje, kai Mahatma Gandis švietė ir ragino visuomenę taikiais būdais pasipriešinti britų kolonizacijai. Mat kovoti kare arba kovos lauke gali dviejų tipų žmonės: kariai ir civiliai. Svarbiausia – atskirti, kuriam iš jų priklausai, o tada suprasi, kokie yra tavo ginklai. Mahatma Gandis žinojo, kad ginklu prieš daug didesnę britų kariuomenę nepakovosi. Jeigu bandysi, būsi sutriuškintas žymiai pranašesnių pajėgų. Būtent todėl jis pasirinko kitokį pasipriešinimo būdą. Šis dvilypumas slypi ir lietuviškoje šaulių sąjungoje, kurios herbe matome šautuvą ir trimtą: vienas simbolizuoja kovą ginklais, kitas – kovą pilietinėmis priemonėmis.

Kovos ginklu ir kovos trimitu metodai skiriasi iš esmės. Karys turi būti ypač paklusnus, žinoti savo subordinacijos liniją, privalo mokėti įvairiausių taktinius manevrus ir t. t. Esminis dalykas, skiriantis jį nuo civilio, yra žinojimas, kad nepaklusti jis beveik negali. Civiliai yra laisvi. Jie turi daugiau galimybių viešai reikšti savo nuomonę, o svarbiausia, jie gali lengvai migruoti tarp organizacijų bei pasirinkti, ar paklusti savo vadovui. Norint, kad karys ką nors nuveiktų, jis turi gauti įsakymą, norint, kad ką nors nuveiktų civilis, jis turi būti motyvuotas.

Šie skirtumai gerai atsispindi kalbant apie pilietinio pasipriešinimo metodus. Visų jų esmė yra būdas, kuriuo pilietinė

visuomenė reaguoja į iškilius neramus patį ir be ginklo. Prof. Gene Sharp yra suformulavęs ir išskyręs net 198 metodus, kaip kovoti gali civiliai.

Šiuos būdus savo teorinėmis įžvalgomis papildė šiandienos tyrinėtojai. Viena žinomiausių Lietuvos tyrėjų yra dr. Ainė Ramonaitė, tuo užsiima ir Dainius Noreika, kuris savo darbuose aiškiai įrodo, kad yra tamprus ryšys tarp partizaninio karo ir socialinių tinklų. Užsienio šalių autoriai (pavyzdžiui, Roger D. Petersen) taip pat nagrinėja šią temą.

Visi sutinka, kad tinkliškumas ir asmens socialiniai tinklai turi didžiulę įtaką formuojant pilietinio pasipriešinimo judėjimus. Tai svarbu kalbant apie beginklį masių susibūrimus. Pavyzdžiui, sausio 13-osios įvykiai labai aiškiai parodė, ką gali didžiulė minia ryžtingų piliečių. 1944–1953 m. įvykiai rodo, kad pirmieji būriai buvo sudaryti iš patikimų asmenų, kad pagrindinis argumentas renkantis savo būrio partnerį buvo pasitikėjimas vienas kitu.

Koks galėtų būti skiriamasis karo ir taikos bruožas? Galbūt šis bruožas yra kova? Kova dėl kažko, prieš kažką.

Šiandien socialiniai tinklai yra labai svarbūs buriant partizaninius būrius. Dar daugiau, atliktas mokslinis tyrimas „Kas eitų ginti Lietuvos?“ rodo, kad kuo labiau žmogus yra „įtinklintas“, tuo labiau jis pasiryžęs ginti tėvynę. Kitaip tariant, jeigu žmogus priklauso bent vienai nevyriausybinei organizacijai, jo noras gintis yra didesnis. Kuo didesniai skaičiai organizacijų priklausai, tuo didesnė tikimybė, kad eisi ginti šalį.

Tačiau beveik 70 proc. lietuvių nepriklauso jokiai organizacijai. Be to, dalis žmonių norėtų ginti Lietuvą, bet nežino, kaip tai reikėtų daryti.

Pavyzdžiui, moterys negali įsivaizduoti savęs kaip ginkluotos šių dienų Ksenos ir būtent dėl to neitų ginti šalies.

Šioje vietoje derėtų prisiminti tai, kad kovos lauke vienas žmogus kaunasi, o dešimt jam padeda. Vadinas, galima save

realizuoti kaip kario, kuriam reikės maisto, prieglobsčio, tvarslavos, informacijos ir kitų panašių dalykų, padėjėjų. Mahatma Gandis ir prof. Gene Sharp detalčiai apibūdino ir daugybę kitų būdų. Tai yra masės neginkluotų piliečių veiksmai prieš būsimą ar esamą okupantą.

Panagrinėkime šiuos metodus. Vienas jų – išnaudoti viešąją erdvę. Tai gali būti vieši pareiškimai, kurie sąmoningai nukreipti į priešo vykdomus puolimus, aiškiai identifikuojami ir skleidžia nuomonę, grįstą patikimais faktais. Kitaip tariant, jeigu pamatėme fake news, juk nėra sunku socialinėje erdvėje pasakyti, kokia yra tikroji tiesa. Jeigu mes visi taip darysim, tai bus labai aiškus ir svarbus pareiškimas kitai pusei, kad esame vieningi ir pasitikime vienas kitu.

Kitas metodas yra gerai žinomos masinės demonstracijos. Jos padėjo iškovoti laisvę 1990-aisiais. Galime pradėti nuo mitingo prie Mickevičiaus paminklo ir eiti link Baltijos kelio arba sausio 13-osios nakties vienybės. Tokie renginiai ir šiandien turi didžiulę reikšmę. Šiomis dienomis mums būtina stiprinti savo gebėjimą suburti žmones ir kalbėti vienu balsu. Viso to kartais pasigendame mūsų pilietinėje visuomenėje ir šauliškoje bendruomenėje.

Šauliams, kaip pavyzdingiems šalies piliečiams, būtina stiprinti savo vidinius socialinius ryšius, kad galėtų dar labiau sustiprinti pasitikėjimą vienas kitu. Šaulių sąjunga yra nevyriausybinių organizacija, kuriai keliama aiški užduotis – prireikus inicijuoti pilietinį pasipriešinimą, kuris apimtų ne vien ginkluotus veiksmus.

Šiandien mūsų šauliškoje šeimoje aiškiai matyti didelis noras padėti, tapti tvirtu ramsčiu Lietuvos kariuomenei. Tai yra labai puikus būdas stiprinti realų kovinį potencialą. Tačiau mums labai trūksta suvokimo, kad pilietiniai veiksmai nėra prastesni už kovinius, supratimo apie būtinybę plėtoti nekinetinius veiksmus, noro stiprinti organizacijos vidinius ryšius bei bandymo sukurti įvairialypę organizaciją.

Vieni sako, kad šaulys – tautos karys, kiti – kad dvasios aristokratas. Aš drįsčiau teigti, kad šaulys – modernus pilietis, kurio pagrindinis ginklas yra ryžtas, gilesnis suvokimas apie galimus pavojus, kuris yra sąmoningas ir aktyvus savo bendruomenės narys. ×

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

ŠAULIAI ATLIKO TARPUKARIO SARGYBOS TARNYBOS REKONSTRUKCIJĄ

Tekstas ir nuotraukos **Valdas Kilpys**

Lietuvos šaulių sąjunga aktyviai prisidėjo prie įvairių renginių, tačiau bene unikaliausias veiksmas buvo stebimas prie istorinės Krašto apsaugos ministerijos Kaune (dabar ten įsikūręs Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų štabas).

Po iškilmingos Vyčio kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonijos ir sveikinimo kalbų daugelis skubėjo būtent čia – prie dailaus pastato, kur pirmiausiai akį traukė trispalvės sargybos būdelės. Organizatorių teigimu, jos buvo pagamintos specialiai pagal 1938 m. Vidaus tarnybos statutą. Tai 2,25 cm aukščiui tautinės vėliavos spalvomis išdažytos „trobelės“ sargybiniams pasislėpti nuo lietaus ir vėjo.

Pasak šaltinių, sargyba prie Krašto apsaugos ministerijos anuomet buvo nuolatinė ir keldavo didžiulį miestiečių susižavėjimą. Sargybos tarnyba buvo atkurta vadovaujantis Vidaus tarnybos statutu, patvirtintu tuometinio Respublikos Prezidento 1938 m.

balandžio 14 d. aktu Nr. 651. Seniau pastatą saugojo kariai, tačiau LŠS štabo garbės sargybos vyrai ir dabar naudoja to meto modelio uniformas ir puikiai išmano ritualus. Todėl Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų atstovai, norėdami pakartoti tarpukario sargybos ritualą, jiems rekonstruoti pasirinko būtent šaulius.

Darniai žygiuojantys augaloti vyrai netruko sulaukti susirinkusių aplodismentų. Rekonstrukcija buvo itin precizinė: atkurtos to meto detalės, komandos, uniforma, sargybos būdelių matmenys. Sargybos tarnybos ir įgulos tarnybos vadai puikiai atliko savo vaidmenį – vis priėdavo patikrinti, instruktavo šaulius, bendravo su „miestelėnais“, kurie dėvėjo tarpukario Lietuvos civilius rūbus ir kūrė puikią nuotaiką.

Prie rekonstrukcijos prisidėjusio LŠS štabo garbės sargybos vado Sauliaus Slavinsko teigimu, šauliams daug treniruotis neprireikė: „Dalyvaujame panašiuose renginiuose nuolat. Tai reikia salves iššaut, tai vėliavą pakelt, tai sargybą atlikt, žodžiu, tokio pobūdžio renginiai yra mūsų „duona“. Gal tik prie autentiškų šalinių vyrai nepratę, nes dažniausiai dėvi uniformines kepureles.“

Beje, Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojai turėjo gerokai paplušėti, kol surado šiandieniniams šauliams reikiamo dydžio šalmus.

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Leidžiamas nuo 1920 m.

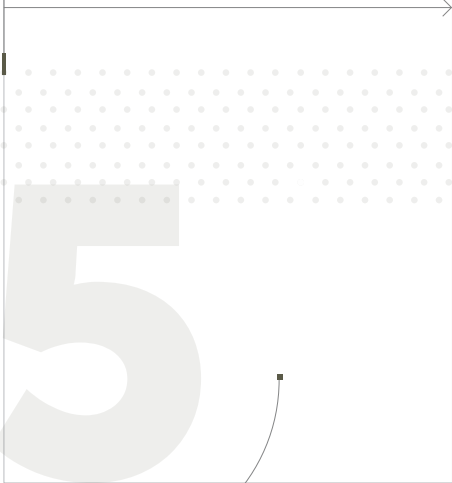
TRIMITAS Nr. 02 – 2018

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS GARBĖS SARGYBOS KUOPA.

MES - KAIP ŠEIMA

Tekstas **Dovilė Rusteikienė**
Nuotraukos iš **GSK archyvo**

Saulius Slavinskas Lietuvos šaulių sąjungoje jau 29 metus, iš jų 18 metų priklauso LŠS Garbės sargybos kuopai, o nuo 2014-ųjų jai vadovauja. Pagrindinis GSK tikslas – reprezentuoti Šaulių sąjungą oficialiuose renginiuose, ceremonijose. Su Sauliumi kalbėjomės apie narystės sąjungoje pradžią, apie tai, koks yra šiandienos pilietis, prisiminėme sausio 13-osios įvykius, nuo kurių daug kas ir prasidėjo.

GSK 15 metų minėjimas. Kauno Iguolos karo kapelionas T. Karklys įteikia GSK vadui angelo statulėlę, kad saugotų GSK.

Kaip ir kodėl Jūsų gyvenime atsirado Šaulių sąjunga? Galima sakyti, kad viskas prasidėjo 1989 m., kai grįžau iš sovietinės armijos. Išėjau prie raudonos vėliavos, grįžau prie trispalvės. Tik išlipęs Vilniaus traukinių stotyje skubėjau prie Gedimino bokšto pasižiūrėti jame plazdančios Lietuvos vėliavos. Visi tuo metu jautė sustiprėjusią patriotizmo gaidelę – prasidėjo atgimimas. Užsirašiau į Lietuvos kariuomenę, papildžiau Sąjūdžio žaliaraiščių gretas. Kaip tik tuo metu išgirdau ir apie Lietuvos šaulių sąjungą, kurios vadu buvo Gediminas Jankus. Prisijungiau prie jų, nes ką tik grįžęs iš armijos norėjau būti naudingas ir, jei prireiktų, tinkamai panaudoti savo žinias. Buvo neramus metas, tik atgauta nepriklausomybė, iš visų pusių įtampa... Paskui sekė 1991-ieji su sausio įvykiais. Taip viskas ir įsisuko – nebuvo, kur trauktis, o ir trauktis nesinorėjo.

Iš kur ta meilė ir dėmesys tėvynei? Istorija. Rašytinė ir gyvoji. Klasėje buvau didžiausias istorijos mėgėjas. Bendramoksliai prognozavo profesiją, susijusią su istorija. Bet prasidėjo SSRS istorija ir pasipylė dvejetai. Niekada nesigilindavau į tekstą, žvelgiau tarp eilučių. Juk istorija tikra, kol yra gyvų liudininkų. Jiems išėjus, ją rašo kaip kas nori. Gaila, bet dažniausiai tai būna nugalėtojai. Gyvoji istorija ėjo iš ten, kur mano šaknys, – Suvalkija, Lietuvos užnemunė, vienas turtingesnių, laisvesnių, rusifikacijos

mažiausiai paliestų regionų. Vienkiemis, 3 kilometrai nuo Šešupės, pasienis nuolat – ar su vokiečiais, ar su rusais dabar... Tėvukas (senelis) du karus pragyveno, devynis sąžiningus vaikus išaugino. Iš jo ir ėjo tos laisvos liudininko žinios.

Nebuvau ir nebūsiu standartinis patriotas. Nė vienos Vėlinės nepraėjo, kad nebūčiau uždegęs žvakutės ant R. Kalantos kapo. Ir nusispjauti man buvo, kad KGB agentai fotografuoja ir filmuoja. Nuo mažens žinojau Lietuvos himno žodžius ir vėliavos spalvas.

Ar sausio įvykiuose dalyvavote su šauliais? Tuo metu dirbau jau sukarintoje Kauno priešgaisrinėje tarnyboje. Sausio 9 d. budėjau. Atėjo grupė šaulių ir sako – važiuojam į Vilnių. Atsakiau, kad iškart po budėjimo prie jų prisijungsiu. Bičiuliams išvykus, pas mane užėjęs vadovas pareiškė: „Jei į Vilnių važiuoji, gali daugiau darbe nesirodyti“. Trenkiau jam po kojom rūbus kovinius, pažadėjau dar sugrįžti ir – į geležinkelio stotį. Pasivijau savus.

O paskui viskas savaime išėjo – su visu šaulių kolektyvu atsidūrėme prie Seimo. Tiesa, į Vilnių išvykome be ginklų, o ten atmosfera darėsi vis sudėtingesnė, jausmas, kad reikia kažką daryti, vis stiprėjo. Buvo nuspręsta, kad kam nors reikia vykti į Kauną, saugiai suslėpti archyvus, vėliavas, paimti ginklus ir su jais saugiai grįžti. Teko rizikuoti.

LŠS suvažiavime

tačiau tuometinis sąjungos vadas G. Jankus sudarė šaulių grupę ir paskirstė užduotis.

Pats važiauvau į Kauną – du medžioklinius traukinį atvežiau, nuo geležinkelio stoties pėsčiomis link Seimo ėjau. Išardytus ir į laikraštį įvyniotus šautuvus nešiau maišelyje: priešais sunkvežimiai sustoja, kareiviai išlipa, komendanto valanda prasideda, Gedimino prospektas atitveriamas, keli kareiviai nužvelgė, bet kadangi ėjau vienas, nepasirodžiau įtartinas. Turbūt atrodžiau panašesnis į žvejį, ne į šaulį – praleido, netikrino... Galiausiai svarbiausias rezultatas – atgauta nepriklausomybė.

Koks dabar, Jūsų akimis, yra Lietuvos pilietis? Ar šiandienos šauliai skiriasi nuo 1991 m. šaulių? Esu savo galvoje griežtai atskyręs Lietuvą nuo Lietuvos valdininkų, darbdavių, prekybininkų. O daug kas visa tai suplaka į vieną. Priekaištus girdžiu – ar už tokią Lietuvą kovojai? Taip, už tokią. Lietuva laisva, ganėtina saugi. Sūnui 20 metų – jis šalia manęs, o ne Afrikoje, Azijoje ar Kaukaze svetimus karus kariauja. Jis laisvu žmogumi užaugo.

Dabartinis pilietis ieško savo problemų kaltininkų: nerandu padoraus darbo – Lietuva kalta, kainos didelės – Lietuva kalta, ir pan. O ką pats dėl Lietuvos padarei? 1991-ųjų šauliai... Tik iš okupacijos ištrūkome ir atgal grįžti nebuvom nusiteikę. Lietuva – aukščiau visko, nesvarbu, kokiomis

priemonėmis. Visa tai ant įstatymo ribos... Neseniai grįžę iš sovietinės armijos, turintys įvairios karinės patirties. Dauguma jauni, dar be šeimų. Karštas kraujas, o sausio 13 d. žuvus žmonėms – dar ir keršto jausmas. Aukščiausiosios Tarybos 2 korpuso 6-ame apsaugos poste gimė daina. Du stulpelius pats parašiau:

**Gal daug klaidų mes padarysim
Skubėdami pirmyn,
Bet savo tikslą mes pasieksim,
Nors būtų jis labai toli.
Mes savo amžių nugyvensim,
Ateis nauja karta,
Ir jai paliksim teisę spręsti,
Kas kaltas, o kas ne.
Va tokie 1991-ųjų šauliai buvom.**

O kuo dabartiniai skiriasi, tegu kiti palygina...

O kas po to? Po sausio įvykių vasario mėnesį buvo nuspręsta įkurti Centro valdybos apsaugos skyrių, nes reikėjo saugoti vėliavą ir LŠS vadą. Skyrių sudarė įvairių sričių specialistai, kiekvienas turėjęs vertingos patirties, kuria pasidalindavo. Beveik pusę skyriaus

egzistavimo laiko jam vadovavau. Labai šauniai bendravome su Aukščiausiosios Tarybos apsaugos skyriumi. Kai 1991 m. kilo pučas, Apsaugos skyrius rūpinosi sąjungos vado saugumu, vėliavą buvome paslėpę. Atskrisdavo išeivijos šauliai, atveždavo suaukotą lėšų, reikėdavo pasirūpinti jų atgabenimu į Kauną – mes tą ir darydavome. Vykdėme vado nurodymus. Tokia buvo mūsų tiesioginė pareiga. Kai viskas nurimo, buvo likviduotas Apsaugos skyrius ir aš grįžau į Kauno rinktinę.

Kaip susikūrė Garbės sargybos kuopa? Kaip joje atsiradote Jūs? Šauliai tapo labiau sukarinti, jautėme, kad ima trūkti šauliškumo. Atsirado rikiuotės šauliai, kurie turėjo būti priskirti kariuomenei, tačiau vis kirbėjo – kur yra šauliškumas. Buvo nuspręsta, kad reikia Šaulių sąjungai kurti Garbės sargybos būrį. Buvo idėja naudoti A. Smetonos laikų uniformą, tų laikų ginklus, tradicijas. Planą ėmėmės įgyvendinti. Pradėjome siūti uniformas. Nuo 2000-ųjų kovo 1 d. švenčiame GSK gimtadienį, šiemet jau 18-ąjį – galima į kariuomenę šaukti [juokiasi]. Pirmas pasirodymas vyko rugsėjo 8 d. Šiluvos atšilduose.

Atvažiavome visi su naujai siūtomis uniformomis, batais, stovėjome už Lietuvos kariuomenės GSK, tiesa, skeptiškų žvilgsnių netrūko, tačiau parodėme, ką gali šauliai. >

Arvydas Pociūnas – pirmasis GSK būrio vadas – vedė rikiuotę, ties posūkiu atsikukęs tarė: „Na, vyrai, smetoniškai!“ Tai driokstelėjome neblogai, ir dabar pamenu, kaip senos moteriškos apsiašarojo, sulaukėme aplodismentų, buvo tikrai gražus reginys. Toks buvo Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos debiutas.

O koks dabar yra požiūris į GSK šaulius? Ar Jūs tik gražiai pasirodote renginių metu? To užtenka?

Kaip ir visur – būna visko. Buvo anksčiau ir dabar pasitaiko, kad žmonės nesupranta, kodėl mes čia už dyką einame, dalyvaujame, stovime. Tačiau tarp šaulių yra tokių, kurie net ir turėdami rimtų sveikatos problemų ateidavo, padėdavo, kartu būdavo. Dabar turime įkūrę rezervinį GSK būrį, kuriame yra nuostabūs žmonės, nors patys negali aktyviai dalyvauti ar stovėti garbės sargyboje švenčių metu, padeda patarimais. Tarp jų yra istorikų, kariškių – jie buvo GSK ir liks, niekur kitur nenori eiti.

Gal mes mažiau dalyvaujame pratybose, bet viskas pagal galimybes. Esame dirbantys žmonės, turintys šeimas, kada kas gali, tada vyksta ir į pratybas, ir į šaudymus – viską darome, ką ir kiti šauliai, tik dar dalyvaujame renginiuose, reprezentuojame Šaulių sąjungą.

Kaip sukviečiate žmones, kad šventines dienas šeimos rate iškeistų į privalomus renginius? Juk, būna, ir oro sąlygos nelepina...

Žmonių iš tikrųjų trūksta. Bet kol kas viskas įvykdavo. Yra tokių, kurie jau 20 metų priklauso Šaulių sąjungai, nors su šeimomis gyvena užsienyje. Ten jau ir vaikai, ir anūkai auga, bet jie atskrenda į suplanuotus renginius, tradiciškai – į šiluvą.

Kai pagalvoji, kad nemažai žmonių piktnasina, kelia problemą dėl to, kas jiems už kažką užmokės, o čia – atsikrido iš Londono, sudalyvavo šventėje ir išskridę dar spėja į darbus. Toks yra tikro šauliškumo pavyzdys. Ir dėl prastų oro sąlygų nėra vienas „neiškrito“. Tik pirmą kartą nauji batai „pavedė“. Tuomet adrenalino pilni vyrai nieko nejautė, bet po to į pritrintas kojas buvo tikrai skaudu žiūrėti.

Tuomet adrenalino pilni vyrai nieko nejautė, bet po to į pritrintas kojas buvo tikrai skaudu žiūrėti.

Nė vieno suplanuoto renginio dar nesugadinome. Pasitaiko, kad salvės grupė susi-

renka mažesnė, vietoj 4 šaulių būna 3, bet dėl to pasirodymas nesuprastėja, visada stengiamės padaryti viską kuo efektingiau. Kiekvienam renginiui ruošiamės atskirai ir iš anksto. Kaip GSK vadas jaučiu dėl to atsakomybę. Dažnai tenka su renginių organizatoriais pasiginčyti, bet juk esu savo dalinio atstovas, manimi turi pasitikėti. Dėl pasirodymo kartais reikia už savo vyrus „pastovėti“...

O kaip jaunimas? Ar yra jaunųjų šaulių?

Anksčiau darbas su jaunimu buvo aktyvesnis, kurdavome pasirodymų programas su ginklais, taip reprezentuodami sąjungą, jaunuosius šaulius. Tačiau dabar ši veikla yra pristabdyta. GSK gyvuoja šauliškumo pagrindai – mes neturime etatų, neturime tam skirtų lėšų, dirbame iš idėjos. Šiandien yra užaugusių jaunųjų šaulių, kuriuos galiu drąsiai statyti į savo vietą, nes jie dirba, yra atsakingi ir turi ryžto. Aišku, kaip ir visur, yra tokių, kurie atkrenta. Bet tie, kurie lieka, – kaip šeima.

Bet tie, kurie lieka, – kaip šeima.

Ko reikia, norint tapti GSK šauliu? Ar keliami specialūs reikalavimai?

Su atėjusiu žmogum pirmiausiai pabendrauju. Pagrindinis dalykas – kad neturėtų auditorijos baimės. Tai labai svarbu. Būna, kad vaikai idealiai viską atlieka per mokymus, bet ateina pasirodymo metas, dėmesys, minia žmonių ir, žiūrėk, jau vienam vaikui ginklas iškrito, kitam įtampa, stresas – nėra taip paprasta.

O specialių reikalavimų jokių nekeliame. Žinoma, jei vaikas, pavyzdžiui, su auskarais, tai prašau, kad bent renginio metu, dėvėdamas paradinę uniformą, juos išsiimtų. Problemų nekyla. Velkiesi paradinę uniformą – išsiimi auskarą. Paprasta.

Minėjome Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Ar kaip nors specialiai šventėte? Ar ta diena tapo eiline darbo diena, dalyvaujant GSK pasirodymuose?

Buvo darbymetis. GSK visos tokios šventės – darbymetis. Kartais taip norėtusi iš šalies renginį stebėti... Būtent šimtmečiui buvo skirti 4 renginiai, 4 skirtingos vietos ir laikai. Viena grupė renkasi štabe, kita jau išvažiuoja, trečia repetuoja renginiui.

Ir nesvarbu, kad pats dalyvauju dviejuose iš jų, visas grupes reikia pasitikti, uniformas patikrinti, įsakymus išdalinti, treniruotes pravesti. O dar kažkas į automobilių spūstį pakliuvo, nespėja laiku. Tik prisėdi atsipūsti ir vėl šoki, nes po 15 min. šaulio priesaikos ceremonija, o dar šalmsus pasiskolintus grąžinti reikia...

Kaip padėka laukė kita, jau valstybės 100-mečio pirmoji diena: Viešojo saugumo tarnybos poligonas, HK 416, „Thunder Armory“ ginklinėje pristatomi nematyti ginklai AR15 Vytis. Vado paskatinimai už nepriekaištingą tarnybą (kai kuriems – 20 metų), vakare bendras susitikimas su žmonėmis, kurie labiausiai nuo mūsų tarnybos nukentčia, – šeimų nariais...

Kokia GSK ateitis? Vizijos?
Šiandien GSK yra priskirta prie štabo. Kažkada buvo idėja, kad visos rinktinės galėtų turėti savo garbės sargybos kuopas. Tačiau šiuo metu tokia tik Telšiuose yra.

Mums tai didelė pagalba, nes nereikia važinėti į Žemaitiją. Jie savo renginiuose atlieka visas funkcijas. O ir šiaip smagu, kai galime dirbti kartu, Šiluvos renginy jau ne pirmus metus prie mūsų prisijungia žemaičiai. Būtų puiku, jei rinktinės turėtų GSK ir per dideles šventes visi galėtų me kartu pasirodyti. x

PILIE TINIO PASIPRIEŠINIMO APRAIŠKOS KAUNO SENOSIOSE (KARMELITŲ) KAPINĖSE

Tekstas Vytautas Jurkus
Kauno IX forto muziejaus muziejininkas

Pasipriešinimas sovietiniam režimui antrosios sovietinės okupacijos metais (1944–1990) – ypač reikšmingas XX a. reiškinys Lietuvos istorijoje. Beveik dešimtmetį šalyje trukęs ginkluotas pasipriešinimas apie 1953 metus itin brutaliomis represinėmis priemonėmis buvo nuslopintas. Dar silpnėjant partizaniniam judėjimui buvo suprasta, kad tolesnė ginkluota kova gresia fiziniu tautos išnaikinimu, todėl imta ieškoti kitų kovos formų. Dėl šios priežasties net užgniaužus ginkluotą pasipriešinimą visuotinai su sovietine okupacija susitaisyta nebuvo ir Lietuvoje prasidėjo pilietinis antisovietinis pasipriešinimas.

Vienas iš svarbiausių pilietiniam pasipriešinimui priskirtinų reiškinų – viešos protesto akcijos, kurios labiausiai reikšdavosi minint mirusiųjų atminimo dieną – Vėlines. Protestuodami prieš sovietinį režimą, žmonės gausiai rinkdavosi prie nepriklausomos Lietuvos veikėjų kapų ir jiems skirtų paminklų, giedodavo religines giesmes, dainuodavo patriotines dainas. Viena iš svarbiausių vietų, kurioje vykdavo viešo protesto akcijos, buvo Kauno senosios (Karmelitų) kapinės.

Vėlinių minėjimai pradėti rengti nuo pat pirmųjų okupacijos metų. Pirmoji vieša manifestacija įvyko 1955 m.

lapkričio 2 d. Karmelitų kapinėse stovėję nepriklausomą Lietuvos valstybę menantys paminklai ir už šalies laisvę kovojusiųjų kapai tarsi ragino nepasiduoti ir iš praeities žygių semtis jėgų bei vilties.

1955 metais, artėjant lapkričiui, sovietinio saugumo tarnybų iniciatyva aukšta tvora buvo apkaltas Karmelitų kapinių paminklas „Žuvusiems už Tėvynę“. Nepaisydami medinės tvoros kliūčių, lapkričio 2 d. Karmelitų kapinėse susirinkę žmonės keliomis eilėmis apjuosė paminklą, kad renginyje kalbėjusieji būtų apsaugoti nuo smurto ar suėmimo. Minia nuvertė sukaltą tvorą, prie paminklo giedojo Lietuvos himną, deklamavo eiles, o kalbantieji ragino „pakilti Dariaus ir Girėno dvasia, nesugniužti, neišsigąsti atėjųnų, tikėti Lietuvos laisve“.

Minia nuvertė sukaltą tvorą, prie paminklo giedojo Lietuvos himną, deklamavo eiles, o kalbantieji ragino „pakilti Dariaus ir Girėno dvasia, nesugniužti, neišsigąsti atėjųnų, tikėti Lietuvos laisve“.

1955 m. lapkričio mėn. 12 d. Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto (LKP CK) nutarime teigiama, kad kapinėse dalyvavusi minia (apie 100 žmonių) po minėjimo nuvyko prie trečiojo milicijos skyriaus pastato ir reikalavo paleisti saugumo organų suimtą mergaitę. Rašte taip pat teigiama, kad iš susirinkusio būrio į milicijos pastato langus skriejo akmenys.

Kur kas masiškesnės manifestacijos vyko 1956-ųjų rudenį. Tais metais Vėlinių minėjimas vyko ne tik Kaune, bet ir Vilniuje. Data sutapo su vengrų tautos sukilimu prieš komunistinį režimą, kuris dar labiau sustiprino pasipriešinimo nuotaikas Lietuvoje. Itin aktyviai šiomis nuotakomis užsikrėtė jaunimas, kuris tiesiog graibstė per radiją iš „Amerikos balso“ girdimus reportažus apie mūsų vietas Vengrijoje. Reportažuose girdimi priešmirtiniai žmonių balsai buvo ypač paveikūs ir nepalikdavo abejingų.

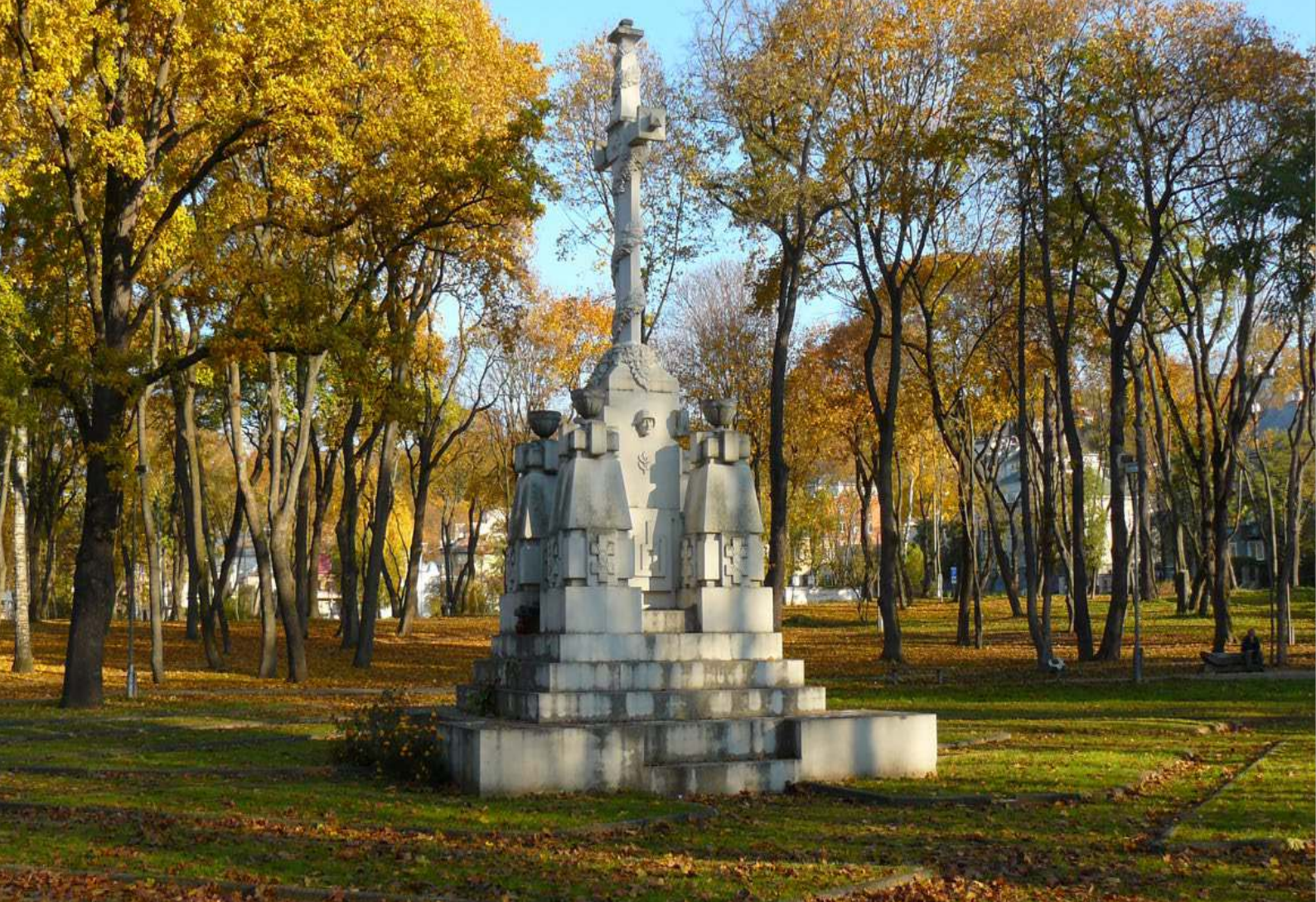
Iš NKVD ir NKGB ataskaitų galima matyti, kad 1956 m. Vėlinėms vėl buvo kruopščiai ruošiamasi: renkama informacija apie žmonių nuotakas, stengiantis užkirsti kelią galimiems neramumams. 1956 m. nuo Karmelitų kapinėse stovėjusio paminko „Žuvusiems už Lietuvos laisvę“ jau buvo nuimti Gedimino stulpai, apšalinti karių veidų atvaizdai, o pats paminklas vėl apkaltas didele medine tvora.

Vis dėlto KGB nepavyko sutrukdyti Vėlinių dienos minėjimo. Jau lapkričio 1 dieną prie paminklo žuvusiems karius buvo padėtos gėlės, uždegotos žvakutės, pradėjo rinktis žmonės.

Vėliau kareiviai juos išvaikė. Bet per pačias Vėlines, lapkričio 2-osios vakarą, žmonės vėl ėmė rinktis, nepaisydami milicijos darbuotojų, kurie žiedu bandė apjuosti paminklą „Žuvome dėl Tėvynės“.

Nekreipiant dėmesio į KGB darbuotojų draudimą telktis, žmonių skaičius gausėjo. Nemažą dalį susirinkusiųjų sudarė jaunimas. Neišsigandę kapines apsupusių milicininkų, saugumiečių ir ginkluotų kareivių būrių ir pajutę susirinkusios minios galią žmonės skandavo: „Laisvė“, „Tegyvuoja Vengrija“, „Už Lietuvos nepriklausomybę“. Prie paminklo buvo pritvirtinti geltonas, žalias ir raudonas kaspina, sugiedotas Lietuvos himnas.

Kaip ir ankstesniais metais, žmonės aplink paminklą „Žuvusiems už Lietuvos laisvę“ >

buvo susikibę rankomis, saugodami, kad prie kalbantieji nebūtų suimti ir būtų išvengta provokacijų. Nesant aiškių minėjimo organizatorių, kalbėtojai tiesiog atsirasdavo iš minios. Įvykiuose dalyvavęs Stasys Dovydaitis prisimena, kad kažkuris jų akcentavo, jog kuo skubiau turėtų būti iš lagerių paleisti politiniai kaliniai.

Aktyviausi Vėlinių minėjimo dalyviai buvo suimti. Milicininkams ir saugumo darbuotojams pradėjus gaudyti ir į šalia kapinių išrikiuotus dengtus sunkvežimius tempti žmones, kiti ėmė priešintis ir stengėsi išlaisvinti sulaikytuosius. Gausias milicininkų ir saugumo darbuotojų pajėgas papildė prie kapinių Lenino prospekte (dabar Vytauto pr.) išsirikiavę Vidaus reikalų ministerijos (MVD) kareiviai, kurie buvo visiškai ginkluoti.

Būtent nuo Lenino pr. pusės buvo susirinkę daugiausia žmonių. Prie paminko „Žuvusiems už Tėvynės laisvę“ vykstant minėjimui, dauguma naujai atėjusiųjų nesistengė brautis artyn, o likdavo prie pagrindinio jėjimo į kapines. Spaudžiami milicininkų ir saugumiečių, jaunuoliai dažnai šokdavo per kapinių tvorą, o atsikratę persekiotojų vėl grįždavo į jas. Dalis atskilusios minios bandė prasiveržti į gatvę, tačiau jiems

kelių užstojo ginkluoti kareiviai. Įvyko susistumdymas, kurio metu stabdyti pravažiuojantys automobiliai, grupė iš minios stengėsi apversti troleibusą.

Iš kapinių išeinančiai poros tūkstančių žmonių miniai išvaikyti prireikė gausių pajėgų ir nemažai laiko. Iš viso per neramumus buvo suimti 85 žmonės.

Įsiaudrinusi minia ir tuometiniai įvykiai Vengrijoje vertė okupacines struktūras į įvykius reaguoti ypač rimtai. Pasak istoriko Vytauto Titinio, Kauno garnizono viršininkas skambino į LKP CK ir prašė leidimo šaudyti į minią. Tuo metu budėjęs ideologijos skyriaus veikėjas Vladas Niunka, kuris pasižymėjo neryžtingumu, tokio leidimo nedavė. Grupei žmonių pavyko prasiskverbti

pro kareivius. Skanduodama tuos pačius šūkius, kaip ir kapinėse, žmonių grupė patraukė į miesto centrą, kur prie komunistų partijos miesto komiteto pastato kareivių buvo išsklaidyta.

Išvaikyti iš kapinių išeinančiai poros tūkstančių žmonių miniai prireikė gausių pajėgų ir nemažai laiko. Iš viso per neramumus buvo suimti 85 žmonės, jie visą naktį buvo laikomi saugumo pastate, kur dalis iš jų buvo smarkiai mušami. Moksleivius stengtasi paveikti gąsdinimais, kad jie bus išmesti iš mokyklų, ir kaip išeitį siūlyta sutikti bendradarbiauti su saugumo tarnybomis ir teikti informaciją. Daugelis suimtųjų buvo nubausti 14 dienų arešto ir viešųjų darbų, apkaltinus juos chuliganizmu.

Keturi asmenys buvo nuteisti kalėti lageriuose: J. Starkauskas, kurio namuose buvo rasta Antano Šapokos redaguota „Lietuvos istorija“, Algis Virbalis, kurio namuose rasta partizaniškos literatūros, ir du minėjimo metu kalbas sakę darbininkai – Grigorijus Piskunovas ir Jonas Budrevičius.

Vėlinių minėjimas Kauno kapinėse vyko ir 1957 metais. Po 1956-ųjų įvykių šiai datai saugumo struktūros ėmė ruoštis iš anksto. 1957 m. lapkričio 19 d. Valstybės

saugumo komiteto prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko K. Liaudžio paaškinamajame rašte A. Sniečkui teigiama, kad agentūrinė žvalgyba vykdė kratas pas įtartinus elementus, buvo sustiprintas pasų režimas ir iš Kauno miesto iškeldinta 40 politinių kalinių (rašte įvardintų „teistais už kontrrevoliucinius nusikaltimus“).

Nepaisydama draudimų, maždaug 20 valandą aplink paminklą susirinko 1500–2000 žmonių minia.

Be to, Karmelitų kapinės buvo apšviestos ir iš anksto nustatyta kapinių lankymo tvarka bei laikas. Lapkričio 2 d. Valstybės saugumo komiteto darbuotojai leido lankyti S. Dariaus ir S. Girėno mauzoliejų, tačiau prie paminklo „Žuvome už Tėvynės laisvę“ priėti buvo uždrausta, jį saugojo gausios saugumo darbuotojų eilės. Nepaisydama draudimų, maždaug

20 valandą aplink paminklą susirinko 1500–2000 žmonių minia. Susirinkusieji bandė uždegti žvakutes, buvo giedamas Lietuvos himnas ir lietuviams brangios religinės giesmės. Milicijos darbuotojai per garsiakalbius paskelbė, kad kapinių lankytojams metas išsiskirstyti, nes jau esąs vėlus laikas ir trukdomas mašinų eismas Lenino pr. Milicininkų pradėta skirstyti ir stumdyti minia nepasidavė, girdėjosi šūksniai: „Laisvės!“, „Duonos!“.

Aktyvesnius skanduotojus milicininkai ir Vidaus reikalų ministerijos (MVD) kareiviai sulaikė ir tempė į iš anksto paruoštus dengtus sunkvežimius.

K. Liaudžio paaškinamajame rašte teigiama, kad minia buvo per pusvalandį išvaikyta ir kapinės uždarytos numatytu laiku – 21 val.

Iš viso 1957 m. Vėlinių metu Kauno karmelitų kapinėse buvo suimti 105 žmonės, iš kurių 102 nuteisti. Įdomu tai, kad daugiau nei trečdajį suimtųjų sudarė darbininkai, – 59, o iki tol itin aktyviai dalyvaudavusių moksleivių ir studentų skaičius daugiau nei perpus mažesnis – suimti buvo 24. Kitas taip pat neįprastas reiškinys K. Liaudžio paaškinamajame rašte A. Sniečkui yra pateiktas

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

INTERVIU

1) V. Jurkaus interviu su D. Butkumi, 2015 spalio 10 d.

2) V. Jurkaus interviu su J. Starkausku, 2014, kovo 30 d., 2015 spalio 15 d., 2016 balandžio 4 d.

3) V. Jurkaus interviu su Z. Tamakausku 2015 lapkričio 20 d., 2016 m. balandžio 23 d. Archyvinių dokumentų publikacijos

4) 1956 ir 1957 metų Vėlinės Kaune pagal KGB dokumentus, [interaktyvus] [žiūrėta 2015 lapkričio 24d.] <http://www.xxiamzius.lt/archyvas/priedai/uzlaisve/20061103/4-1.html>

5) BroliKasauskienė V., Medžiaga apie studentų „nacionalistinę“ raišką Vėlinių dieną Vilniaus ir Kauno kapinėse 1955 — 1957 m. Lituanistica. 1998. Nr. 3. Atsiminimai

6) Dovydaitis S., Pralaužėme tris užtvartas, XXI amžius, 2006 lapkričio 3 d, Nr. 82

7) Kacerkauskienė A., Įvykiai Vengrijoje sustiprino pasipriešinimo bangą Lietuvoje,

Už laisvę 2006 m. lapkričio 3 d., Nr. 6 [interaktyvus] [žiūrėta 2015 lapkričio 24d.] <http://www.xxiamzius.lt/archyvas/priedai/uzlaisve/20061103/7-1.html>

8) Kudirka V., Vėlinės, Vilnius, 1991.

9) Tamakauskas Z., Lyg diena pasidarė šviesesnė, Tremtinys, 2013 m. gruodžio 20 d.

10) Tamakauskas Z., Rezistencija Kapinėse, Žuvome dėl tėvynės, Kaunas, 1995.

11) Vėlinių paminėjimai, Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune: nuo slapto pogrindžio iki atviro protesto, 2007 Kaunas.

12) Žižiūnas A., Tragiškos Kauno Vėlinės, XXI amžius, 2005 lapkričio 2 d., Nr. 82. [interaktyvus] [žiūrėta 2015 lapkričio 15 d.] http://xxiamzius.lt/numeriai/2005/11/02/kryz_01.html

LITERATŪRA

13) Bagušauskas J. R., Lietuvos jaunimo pasipriešinimas sovietiniam režimui ir jo slopinimas, 1999, Vilnius.

visuomenės požiūris į tai, kas vyko Vėlinių vakarą ir kaip valstybės institucijos tai sprendė. Reaguodamas į šį raštą LKP CK pirmininkas A. Sniečkus akcentavo būtinybę aktyviau stebėti Kauno mieste „buvusius praeityje buržuazinių partijų ir kitų nacionalistinių organizacijų narius <...> ir taikyti jiems ypatingą pasų režimo įvedimą Kauno mieste“.

Ne toks masiškas Vėlinių minėjimas vyko ir 1958 metais. Kauno miesto vykdomojo komiteto 1959 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. 285 buvo nuspręsta, kad kapinės yra... panaikinamos. Laikraštyje „Kauno tiesa“ išspausdintame pranešime teigiama, kad visi piliečiai, kurių artimieji palaidoti Kauno miesto senosiose kapinėse, iki 1959 m. birželio 1 d. turi įregistruoti palaikų perkėlimą. Tie mirusiųjų palaikai, kurių giminaičiai įregistruoti jų perkėlimo nesuspėjo ar to nepadarė dėl kitokių priežasčių, buvo paprasčiausiai sunaikinti.

Aktyviai šiose kapinėse vykę Vėlinių minėjimai gali būti laikomi pilietinio antisovietinio pasipriešinimo pradžia. Tokie dalykai trukdė įsigalėti sovietinei ideologijai. Likvidavus kapines šioje vietoje buvo įrengtas Ramybės parkas. x

14) Burinskaitė K., KGB prieš buvusius politinius kalinius ir tremtinius, Genocidas ir rezistencija, Vilnius, 2008, Nr. 2.

15) Burinskaitė K., Vengrijos sukilimo ir Prahos pavasario atgarsiai Lietuvoje, Lituanistica, 2009, T. 55, Nr. 1–2.

16) Tininis V., Lietuva politinio atšilimo laikotarpiu, Lietuva 1940-1990, Vilnius, 2007.

17) Titinis V., Sovietinė Lietuva ir jos veikėjai, Vilnius, 1994.

ŠALTINIAI

Nuotrauka - Paminklas „Žuvome dėl Tėvynės“. Šaltinis: http://www.plienosparnai.lt/e107_files/public/1320162507_19_FT6557_kauno_senosios4.jpg

TEISINGA NUOMONĖ IR DAUGUMOS DIKTATŪRA

Tekstas Valdas Kilpys

+

IDOMUS LAIKMETIS

Įsisukus pilkosios kasdienos verpetuose lieka vis mažiau noro įtempti proto galias ir pabandyti suvokti dabarties laiką ir jo aktualijas. Juk aktyvus šaulys „pagal nutylėjimą“ lyg ir privalėtų domėtis savo kaimo, miesto, Lietuvos, europinėmis ir globaliomis problemomis. Kitaip iš kur gi semtis jėgų aktyviam veikimui „vardan Tos“?

Sakoma, kad ginant šalį pirmiausia dera identifikuoti priešus. Visai nesvarbu, ar jie panašūs į žalius žmogeliukus, ar tai tik paprastas smegenų plovimas. Kiekvienam veiksmui galima rasti deramą atoveiksmį, bet tam reikia susiformuoti nuomonę, kad koks talentingas trolis-provokatorius-šnipelis nenuvestų drauge su kvaištelėjusia minia.

Reikalingos nemenkos pastangos permąstyti iš įvairių šaltinių gaunamą informaciją, padaryti išvadas, turėti nuomonę (savo tiesą?) ir... jos laikytis, ją ginti. Tai bene pagrindinis dabartinio laiko iššūkis mąstančiam šauliui.

Tačiau kokie procesai vadintini svarbiausiais žvelgiant platesniu, globalesniu ir tuo pat metu šaulišku žvilgsniu? Pradėkime nuo esmės: kiekvienas jaučiame, kad pastaruoju metu rinkimuose laimi vis radikalesni partijų, judėjimų lyderiai. Tiek anapus, tiek šiapus Atlanto keliami vis drąsesni klausimai dėl būtinybės grįžti prie uždarytų sienų politikos, protekcionizmo ekonomikoje ir gal net tam tikro nacionalistinio požiūrio įtvirtinimo, atmetant tokios darinius kaip Europos Sąjunga. Tai aiškiai atpažįstama globali tendencija.

Kuo tai gresia Lietuvai? Bene radikaliausias scenarijus – okupacija panaudojant karinę jėgą. Gretimos, sunkiai prognozuojamos valstybės lyderiui pasidovanojus sau dar vieną šešerių metų kadenciją, reikės ir toliau kažkaip pateisinti prastus ekonominius rodiklius ir blogėjantį pragyvenimo lygį. Geriausias tam būdas – karas. Jis „nurašo“ viską...

Kitas scenarijus gerokai nuosaikesnis, bet ne mažiau pavojingas: valstybės suverenumas prarandamas dėl išorės įtakos, kai sąmoningai trinama jungtis tarp lietuviškumo ir būtinybės jį įtvirtinti realiais valstybės valdymo mechanizmais. Įvairūs tarptautiniai susitarimai ir įsipareigojimai, politiniai sprendimai, viešosios opinijos nuoseklus keitimas gali atvesti į situaciją, kai formaliai Lietuva egzistuos, bet realiai mes patys jos nebevaldysime.

Abiem atvejais gebėjimas turėti savo nuomonę bei galia atsispirti minios/daugumos siūlomiems (nu)sprendimams yra kertinis dalykas.

IR VIENAS KOVOS LAUKE – KARYS, ARBA KADA IŠ TIESŲ SVARBI MANO NUOMONĖ

Ar pastebėjote, kad viešojoje erdvėje vienas iš paplitusių posakių kalbant apie kokius nors svarbius susitikimus yra „apsikeisti nuomonėmis“? Nuomonė tapo burtazodžiu, kuriuo nusakomi įvairūs bendravimo vingiai: ja ne tik keičiamasi, bet ji ir gerbiama, išsakoma, ja dalinamasi, žodžiu, nuomonė tapatinama su kažkokiu nedalomu daiktu, kurį it kokį kamuolį galima nešiotis, rodyti, ja dalintis ir t. t. Ir ją, be jokios abejonės, lyg ir reikėtų gerbti net tuomet, kai ją išsakantis nušneka į pievas. Nesąmonė. Sapaliojimas ir neišmanymas privalo būti įvardinti ir tam visai nebūtina įžeisti nusišnekančių asmenį.

Jei norime sužinoti tiesą, turime suprasti, kad turime būti atviri augimui, o kartu ir.. nuomonės keitimui. Nuomonė kinta, kai gaunamos platesnės žinios, įgyjama nauja patirtis. Pasirinkimas paprastas: galima ieškoti tiesos arba laikytis savo nuomonės. Bet tai juk skirtingi dalykai...

Sakoma, kad ginant šalį pirmiausia dera identifikuoti priešus. Visai nesvarbu, ar jie panašūs į žalius žmogeliukus, ar tai tik paprastas smegenų plovimas. Kiekvienam veiksmui galima rasti deramą atoveiksmį, bet tam reikia susiformuoti nuomonę, kad koks talentingas trolis-provokatorius-šnipelis nenuvestų drauge su kvaištelėjusia minia.

Paradoksas, tačiau didžiausi ginčai kyla pirmiausiai dėl nenorėjimo keistis. Tiesos ieškojimas (ir suradimas) mažina priežastis ginčytis dėl įvairių nuomonių. Protingam šauliui akivaizdūs ir gyvenimo patvirtinti dalykai yra vienybės pagrindas. Su tais, kurie galvoja panašiai. Tai – ne minia. Tai yra mąstančių ir tiesą žinančių (suradusių) visuma.

Miniai patinka gyventi su nuomonėmis, bet be tiesos. Minia nori dėmesio ir eis iš paskos kiekvienam, kuris garantuos jį atsuktas kameras. Jai apskritai nepatinka mąstyti, tada kiekvienas einantis prieš minią su savo tiesa – stiprus karys.

Nes net neginkluotos tiesos niekada neįveiks nuomonių tankai.

DAR KARTĄ APIE SĄVOKŲ SVARBĄ

Praūžė didžiosios valstybinės šventės. Būta įvairių eitynių. Kas su vėliavomis, kas be jų, jungėsi būrin ir žygiavo. Pateiksime tris apibūdinimus, kurie buvo taikomi ažiotažo sulaukusioms tautinio jaunimo eitynėms Vilniuje: „patriotinės“, „nacionalistinės“ ir „vadinamosios patriotinės“. Nelygu kas rengia naujienas – sulaukiame aiškaus teksto rengėjų nusistatymo šio reiškinio atžvilgiu, o juk žodžiai maždaug tie patys. Žodžių prasmių nyksmas būdingas mūsų metui, ir šį procesą įmanoma iliustruoti begale pavyzdžių, kurie tiesiogiai siejasi ir su šauliško idėjomis. Tarkim, nuvertėjęs garbės žodis, kurio nesilaikymas seniau atimdavo iš jį sulaužiusiojo galimybę pelnyti bent minimalų pasitikėjimą. Toks žmogus iškrisdavo iš visuomenės, buvo laikomas itin nepatikimu tvarkyti bet kokius reikalus. Po truputį nyksta priesaikos žodžių svoris. Tai, kas anksčiau būdavo skaitoma su didžiausia pagarba ir įsiklausymu, dabar taip nebesureikšminama. Prisiminkite kad ir savo šauliškos priesaikos (pasžadėjimo) akimirks. Ar šis šventas ritualas, kurio visa esmė yra atsakomybė užkraunančių žodžių ištartimas, jums suvirpino širdį?

Įtakos grupių diktatūra gali reikštis pačiose netikėčiausiose vietose. Viena iš jų – manipuliuojant sąvokomis. Štai VDU prof. Gintautas Mažeikis siūlo formuoti nuosavus „diskusijų laukus“. Socialinės medijos tokį vaidmenį jau atlieka, tačiau juos, matyt, derėtų dar labiau puoselėti.

Tuomet sovietai, kaip ir dera, nebus geresni okupantai už nacius, pokario rezistentai netaps banditais, o visa tauta nenešios gėdingos žydšaudžių etiketės.

VIETOJ PABAIGOS

Dabar labai mėgstama kalbėti apie propagandą ir būtinybę ugdyti savarankiškai mąstantį pilietį. Kryptis sveikintina ir teisinga. Tik niekas niekada neįrodys, kad penkios, o gal ir visos dešimt prašmatnių konferencijų apie hibridinį karą yra vertingesnės negu vienas gerai organizuotas žygis partizanų kovų takais. ✕

Kiekvienam renginio dalyviui atlaipan įsegtas simbolinis renginio „Naktis mokykloje“ ženkliukas tarsi įprasmina bendrą tikslą: „Jauniesiems šauliams svarbiausia – draugystė!“

LŠS KARININKO ANTANO JUOZAPAVIČIAUS ŠAULIŲ I RINKTINĖS 110 KUOPOS JAUNIEJI ŠAULIAI MOKĖSI NET NAKTĮ

Tekstas Antano Juozapavičiaus

LŠS karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės 110-osios kuopos jaunieji šauliai kovo 23 d. vakarą sugužėjo į Alytaus r. Daugų Vlodo Mirono gimnazijoje organizuojamą renginį „Naktis mokykloje“. Dalyvavo jaunieji šauliai iš Daugų Vlodo Mirono gimnazijos (vadovas Algis Cincilevičius) ir Alovės pagrindinio ugdymo skyriaus (vadovė Aušra Damkauskienė), Alytaus r. Butrimonių gimnazijos (vadovė Ramutė Jablonskienė) ir Punios pagrindinio ugdymo ir daugiafunkcio skyriaus (vadovė Monika Jusaitė). Gausus būrys jaunųjų šaulių nepabūgo išbandyti savo ištvermės ir praleisti naktį kartu.

Pavakare į renginį besirenkantys jaunieji šauliai nustebo prie gimnazijos pamatę Valstybės sienos apsaugos tarnybos automobilį bei uniformuotus pareigūnus. Gimnazijos jaunųjų šaulių būrelio vadovas A. Cincilevičius nuramino paaikškindamas, kad Daugų Vlodo Mirono gimnazija puoselėja galias tradicijas bendradarbiaudama su Varėnos rinktinės pasieniečiais, ir pareigūnai čia atvykę su rimta švietėjiška misija. Valstybės sienos apsaugos tarnybos Varėnos pasienio rinktinės Sienos kontrolės skyriaus pareigūnai Edvardas Zuikėvičius, Donatas Urbelionis bei specialiosios paskirties komandos pareigūnai Tomas ir Deividas jauniesiems šauliams pristatė ginkluotės ekspoziciją, parodė filmuką apie pasieniečių veiklą. Pareigūnas Audrius Diksa kartu su belgų aviganiu Pabaisa pakvietė visus į gimnazijos vidinį kiemą, kur supažindino su kinologo profesija, parodė, kaip tarnybinis šuo sulaiko bei sudrausmina viešosios tvarkos pažeidėją, vykdo pagrindines komandas. Po šio užsiėmimo ne vienas jaunas šaulys išsakė drąsų norą baigus gimnaziją stoti į Pasieniečių mokyklą.

Aprode gimnazijos edukacines erdves kraštotyros muziejuje daugiškai Valerija Maksimova, Gabija Vadeikaitė ir Gediminas Šimkus atvykusiems svečiams papasakojo apie mokyklą, Daugų miesto vardo kilmę,

apie tradicinį estafetinį bėgimą „Mirono kelias“, skirtą Nepriklausomybės Akto signatarui, kunigui Vladui Mironui atminti. Siekdama skatinti jaunuosius šaulius geriau pažinti savo valstybės istoriją bei plėsti domėjimosi akiratį, Butrimonių gimnazijos jaunoji šaulė Raimonda Abramavičiūtė pakvietė jaunuolius pramankštinti smegenis ir išbandyti žinias protmūšyje, skirtame Lietuvos vardo šimtmečiui.

2018-ieji paskelbti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signataro, žurnalisto, mokytojo, gynybos pajėgų vado, brg. gen. Adolfo Ramanausko-Vanago metais. Siekiant įprasminti šį minėjimą bei paskatinti jaunimą susimąstyti apie partizaninio judėjimo svarbą renginio dalyviams buvo organizuota aktyvi veikla tamsiuoju paros metu. Pasidalinę į dvi stovyklas, susikūrę būrio pavadinimą bei vėliavą jaunieji šauliai numatė ir praktiškai išbandė veiklos žingsnius, strategijas bei taktikas, kaip ginti savo bazę, kaip nepastebėtiems priešų žvalgų pereiti į priešininkų teritoriją ir neutralizuoti jų bazę bei perimti vėliavą. Praktika parodė, kad tai nelengva užduotis, reikalaujanti drąsos, ryžto, kantrybės, ištvermės, nuovokumo bei fizinių įgūdžių. Labai svarbu gebėti dirbti ne po vieną, o komandoje.

Ištvermingiausieji jaunieji šauliai nakties veiklas tęsė dalyvaudami naktišokiuose, balsų skardumą išbandydami karaokės veikloje, sporto salėje žaisdami „bulvę“, tinklinį, stalo tenisą, į taikinį svaitydami smiginio strėlytes, žiūrėdami filmus, žaisdami stalo žaidimus.

Jaunųjų šaulių vykdytos veiklos – gražus baigiamasis akcentas jau devintus metus iš eilės „Vaikų linijos“ inicijuotam projektui „Veiksma savaitė BE PATYČIŲ“. Veikdami drauge, veikdami petys į petį mes galime padaryti tikrai daug. Kartu galime viską! Kiekvienam renginio dalyviui atlaipan įsegtas simbolinis renginio „Naktis mokykloje“ ženkliukas tarsi įprasmina bendrą tikslą: „Jauniesiems šauliams svarbiausia – draugystė!“

Jaunųjų šaulių neformaliojo vaikų švietimo programa įgyvendinama vykdamant Europos socialinio fondo agentūros (ESFA) finansuojamą projektą „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-01-0001. Alytaus rajono savivaldybė yra šio projekto partneris. x

←
LŠS karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės 110-osios kuopos informacija

„PRADINIS PATRULIS“

ANTSIUVAS TIKRIEMS KOVOTOJAMS

Tekstas **Valdas Kilpys**

Akylesni pastebi, kad ant šauliškų uniformų vis dažniau galima išvysti, pavadinkime, ne visai statutinių antsiuvų. **Po šių metų pradžioje praeitų kursų Lietuvos šaulių sąjungoje bus pora žmonių, kurie savo praktu, nuovargiu ir net krauju bus įrodę teisę nešioti išskirtinį antsiuvą „Pradinis patrulis“.** Ir šis antsiuvas nebus dėl grožio. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys Rimas Žilinskas ir Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės šaulys Aurelijus Mažonas sutiko atskleisti šių ženklų vertę.

„Tu *durnas*, jaunuoli. Kaip grįši į rinktinės pratybas, jei nepraeisi kurso?“ – su tokiomis, kažkodėl ne optimistinėmis, nuotaikomis važiuo R. Žilinskas į Pradinio patrulio kursą, kurį organizavo J. Lukšos mokymo centras. Šaulys prisipažįsta, kad buvo neramu: o jei iš tiesų pristigs ištvėrmės? Tačiau viskas baigėsi sėkmingai... Pasak R. Žilinsko, Pradinio patrulio kursas yra specifinis. „Nepatyrėme nė dešimtadalio

to, kas patiriama Patrulio kurse. Tad jei pamatėte karį su antsiuvu „Patrulis“, – pavaišinkite kokteiliu, jis to nusipelnė. O jei sutikote šaulį ar karį su antsiuvu „Pradinis patrulis“, – nupirkite kavos“, – juokaudamas rekomenduoja antsiuvo nešiotojas. Jis papasakojo, kad topografija, taktika, fizinis pasiruošimas yra tie trys drambliai, ant kurių stovi visų žvalgų mokykla. Jei dėl taktikos ir fizinio pasiruošimo klausimų nekildavo, tai topografija atrodė ne tokia svarbi – turi bazinės žinios ir gerai. Tačiau visos užduotys rėmėsi būtent topografijos išmanymu. Šios žinios svarbios ne tik navigatoriui, bet kiekvienam, esančiam šaulių skyriuje, nes kiekvienas turi gebėti parodyti žemėlapyje, kur yra nusileidimo vieta, kontroliniai taškai, susitelkimo, objekto vietos, grupių susijungimo vieta, paėmimo zona, atsarginė paėmimo zona, maršrutas... Be to, reikia tai įsiminti atmintinai, be jokio žymėjimosi ant žemėlapių. Taškas.

„Taktika – tai reagavimas į ugnį, pasalos, žiedinė gynyba ir t. t. Lyg ir viskas aišku. Tačiau tik tol, kol nereikia įgyvendinti. Tie nuolatiniai „pritūpk, gulk, nusiimk kuprinę, užsidėk kuprinę“ gerokai vargina. Pasitaiko, kad tenka tempti kulkosvaidį, granatsvaidį.

Arba nuklydusio kolegės kuprinę. Tada pradedi suprasti trečiojo dramblio – fizinio pasiruošimo reikšmę“, – kalbėjo R. Žilinskas. Šaulio teigimu, būta momentų, kada atrodė – dar trupučiuką paėjėsiu, iki pirmo sustojimo ir atsisveikinsiu su visais, nes... ar man to reikia? Kodėl kažkas šiltai valgo vakarienę, o tu čia dabar dar tik pusiaukelėje, su kuprine, kuri šįvakar kažkodėl baisiai pečius spaudžia. Kai būdavo itin sunku, šaulys kursantas įsivaizduodavo šalia lakstantį savo šunį ir dukrą, sėdinčią šiltuose namuose. „Juk tuo metu pasaulyje yra bičių, kurie kažkur iš tiesų kovoja, vykdo „patrulį“, šla, vargsta, rizikuoja tam, kad kiti galėtų šitaip šiltai ir saugiai būti namie“, – nelengvas kurso valandas prisimena šaulys.

R. Žilinskas sako, buvę ištis sunku, bet pabaigoje jautėsi, kad kolektyvas „persijungia“ ir veiklose lieka vis mažiau žaidybinio elemento; visi suprato, kad treniruotė – ne bereikalingas laiko gaišimas, o būtina procedūra, kad kulkosvaidis ir granatsvaidis – ne balastas, o tavo draudimo polisas. Klaipeidiškis Aurelijus Mažonas antrino: „Tarp kursantų mes su Rimu buvome mažuma, tik dviese iš

Visi suprato, kad treniruotė – ne bereikalingas laiko gaišimas, o būtina procedūra, kad kulkosvaidis ir granatsvaidis – ne balastas, o tavo draudimo polisas.

šaulių. Kaip sakė instruktoriai – tai pirmas kartas, kai dalyvavome atstovaudami savo organizacijai. Tačiau į visus buvo žiūrima vienodai, juk visi esame kombatantai ir tiek. Kiekvienas kovotojas yra vienodai svarbus.“ Vyras atkreipė dėmesį į ekipuotės skirtumus, mat šauliai viską perkasi patys ir atsidūrus tokio lygio kursuose neišvengiama neatitikimų. Tačiau gelbėjo instruktoriai: buvo parūpinti derami ginklai, kompasai, kita įranga. „Tokio pobūdžio žinios yra ypač reikalingos, nes veikiant mažųjų padalinių taktika kiekviena detalė yra svarbi, todėl gautomis žiniomis dalinsimės su šauliais savo rinktinėse“, – sakė A. Mažonas.

Šis Pradinio patrulio kursas nebuvo visiškai standartinis. Pasak instruktorių, sunku prisiminti, kada būta tiek šalčių, sniego. Tai buvo geras laikas, mat, kai temperatūra apie nulį, vos prigulus prilimpa kilogramai sniego, kuris paskui tirpsta, galiausiai šaldo. Šį kartą to nebuvo. Tačiau nežiūrint stipraus šalčio, pelkynuose įlūžo beveik visi. Skaičiuojami „nuostoliai“: vienas I grupės nušalimas, vienas smegenų sutrenkimas, du atkritę dėl patirtų traumų. Iš viso kursą baigė keturiolika vyrų. x

„NEREGIAI KAČIUKAI“

TECHNINIŲ ŽINIŲ IR KŪRYBIŠKUMO REIKALAUJANTIS HOBIS

Tekstas Valdas Kilpys

Visorių informacinių technologijų parkas – vieta, kur susibūrę pluša itin protingi ir mokslingi žmonės. O kur didelė jų koncentracija, ne paslaptis, – gimsta įdomūs dalykai. „Trimitas“ nusprendė juos aplankyti ir pakalbinti fiziką **Robertą Grikšą, kuris yra ir kompanijos „ADOS-Tech“ inžinierius bei bendraturtis.**

Pradėkime nuo pradžių. Kuo užsiimate? Mūsų vykdoma veikla apima informacinių technologijų ir sistemų, duomenų apdorojimo ir kodavimo, ryšio technologijų ir optinių technologijų integravimą į kompleksinius informacinius ir ryšio sprendimus. Kalbant paprasčiau, bandome sudėtingus ryšio, optinius, informacinius procesus suvaldyti ir sujungti į darnią visumą priklausomai nuo siekiamų tikslų.

Skamba sudėtingai. Gal tiesiog pasakykite, koks galutinis yra jūsų produktas? Mes gaminame dviejų tipų įrenginius: naktinio matymo prietaisus ir termovizorius. Termovizoriai – tai įrenginiai, kurie vizualizuoja infraraudonosios spinduliuotės

intensyvumo pasiskirstymą paviršiuje, t. y. vaizdžiai parodo aplinkos temperatūrų skirtumus ir jų pasiskirstymą. Šie įrenginiai gali būti naudojami įvairiose srityse: statybose, moksliniuose tyrimuose, apsaugai, policijos darbe, medžioklėje.

O gynybai? Čia kiek sudėtingesni reikalai, mat, jei įrenginius gamintume tvirtinamus prie šautuvo, tai jau būtų A kategorijos įrenginys. Lietuvoje tokie dalykai draudžiami. Tačiau paprasti monokuliarai (žiūrima viena akimi, – *aut. past.*) yra vartojami civilinėje aplinkoje, juos vis plačiau naudoja medžiotojai, gamtos mėgėjai, pasieniečiai ir kitų apsaugos struktūrų žmonės... Karinėje srityje labiau specializuojasi kita įmonė,

Jei šauliai ginkluoti moderniais prietaisais, tai naktį, rūke ar kitomis ekstremaliomis situacijomis jie turi milžinišką privalumą

kurios įkūrėjai yra ir žinomi šauliai. Mes orientuojamės į prietaisus, nuo kurių veikimo nepriklauso jo vartotojo gyvybė.

Kokios dabar naktinių matymo prietaisų, termovizorių vystymosi galimybės, tendencijos? Kalbant paprastai, tam, kad naktinio matymo prietaisais veiktų, reikia fotonų signalą paversti elektriniu, jį sustiprinti ir naudojant optiką atvaizduoti, tuomet vartotojas jį matys ryškų tamsiu paros metu. Tai galima pasiekti įvairiais būdais, tačiau esmių esmė yra gebėjimas „dirbti“ įvairiuose infraraudonųjų spindulių spektriniuose ruožuose. Gal kam bus negirdėta, bet egzistuoja infraraudonųjų spindulių spektriniai ruožai NIR (0,7–1.5μm), SWIR (1,5–3μm), MWIR (3–8μm), LWIR (8–14μm). Kiekvienas iš jų savaip svarbus ir reikalaujantis skirtingų prietaiso galimybių. Dažniausiai apsiribojama NIR’u, bet karinės technologijos paskutiniu metu drąsiai žengia į SWIR sritį. Viskas, be abejo, kainuoja. Pavyzdžiui, SWIR sensoriaus kaina siekia 15–20 tūkstančių eurų.

Išėitų, kad iš tikro kariau ne kariuomenės, bet pinigai? Gali nutikti situacija, kai geras prietaisus turinti akyla kariuomenė grumiasi su „neregiais kačiukais“? Dalis tiesos yra. Jei šauliai ginkluoti moderniais prietaisais, tai naktį, rūke ar kitomis ekstremaliomis situacijomis jie turi milžinišką privalumą, nes tiesiog... gali matyti. Pastebima tendencija pereiti nuo naktinio matymo prietaisų prie termovizorių. Jie brangesni, bet turi daugiau galimybių, veikia LWIR spindulių ruože. Besidomintiems rekomenduoju apsilankyti JAV gamintojo „FLIR“ svetainėje – patys pamatysite, kad gaminama gausybė įvairios įrangos. Ir tai bus tik dalis to, kas iš tiesų naudojama, nes daug įrangos yra įslaptinta.

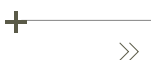
O kaip nuo tų prietaisų apsaugoti? Tai labai komplikauta. Galima lįsti po žeme ar slėptis už atspindinčių paviršių, pavyzdžiui, stiklo, jei mūšis vyksta mieste. Tačiau tai būtų tik dalinis sprendimas. Čia reikia daug improvizuoti, judėti, mąstyti, išmanyti prietaisų veikimo principus ir tik tuomet gal kažką įmanoma sugalvoti. ✕

01

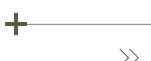
STRIX HYBRID — monokuliaras, skirtas įvairių objektų stebėsenai bet kuriuo paros metu. Jame įmontuota CCD kamera dvejinama su termovizoriumi ir tai leidžia sukurti kokybišką vaizdą ne tik nakties, bei ir esant rūkui, lyjant ar sningant.

02

Aiškėja tendencija, kai viename įrenginyje bandoma kombinuoti du skirtingais principais veikiančius prietaisus ir iš jų gaunamos informacijos sukurti itin kokybišką vaizdą. Termovizoriaus ir naktinio matymo prietaiso kombinacija **PANDION**, skirtas apsaugai ir laisvalaikiui.

03

Esant reikalui abu prietaisus galima be vargo pritvirtinti prie šalmo.

MATAS ŠALČIUS AR VLADAS PUTVINSKIS?

Tekstas Stasys Ignatavičius

Lietuvos šaulių sąjungos V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas

Praėjo jau 98 metai nuo Lietuvos šaulių sąjungos įsteigimo, bet iki šiol nėra vieningos nuomonės, kas gi tas tikrasis jos įkūrėjas? Kas yra Lietuvos šaulys Nr. 1? Vieni tokiu norėtų laikyti Matą Šalčių, kuris 1919 m. birželio mėnesį mėgino suburti Kauno inteligentus į Plieno batalioną. Kiti Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėju laiko Vladą Putvinskį, kuris norėjo šauliškumu „užkrėsti“ visą Lietuvos visuomenę.

Pažvelkime į istorinius dokumentus ir persikelkime į 1919 m. birželį.

Birželio 20–21 d. iš Lietuvos besitraukiantys vokiečiai Šiauliuose nukovė ir sužeidė keliolika Lietuvos kareivių. Tokios ir panašios žinios iš visos Lietuvos suplaukdavo į Krašto apsaugos ministerijos Žvalgybos skyriaus spaudos biurą, kurio viršininkas buvo M. Šalčius. Tai labai paveikė biuro darbuotojus ir M. Šalčius su būreliu bendradarbių svarstė, kad „reikia ginkluotos pačių žmonių organizacijos, kad sutramdytų visokius tamsius gaivalus“. Antras, jau gausesnis susirinkimas įvyko birželio 22 ir 23 d. Kaune. Finansų ministerijos patalpose, kur buvo Spaudos biuro būstinė.

Tų susirinkimų iniciatoriai buvo M. Šalčius, Antanas Vienuolis-Žukauskas, Faustas Kirša, Balys Sruoga, Adolfas Klimas ir kiti. Šiuo reikalu daugiausia užsidedęs buvo Žvalgybos skyriaus spaudos biuro viršininkas. Nors, anot rašytojo A. Vienuolio-Žukausko, pirmoji ginkluoto būrio organizavimo mintis kilo kažin kieno kito

galvoje. Jis rašė: „Vienam iš mūsų [Spaudos biuro bendradarbių] atėjo mintis, kad gera būtų, jei valdžia visus valdininkus aprūpintų ginklais... M. Šalčius pridėjo dar, kad reikėtų, kad toji pati valdžia, išdavusi ginklus, išmokytų mus ir kaip juos naudoti.“ Tame posėdyje buvo nutarta birželio 27 d. suaukti dar gausesnį susirinkimą. M. Šalčius jo paties redaguojamame dienraštyje „Saulėtėkis“ [Nr. 5, 1919 m. birželio 27 d.] išspausdino tokį skelbimą: „Valdžios įstaigų tarnautojų tarpe yra plačiai pasklidusi mintis, kad tarnautojams būtinai reikia mokytis karinio muštro. Tuo tikslu Kauno įstaigų tarnautojai mano sudaryti tam tikrą savanorių „Plieno batalioną“, kuris būtų karinių instruktorių nuolatos mankštinamas. Batalionas veiktų tiktai Kaune. Penktadienį, birželio 27 d., banko namuose bus įstaigų tarnautojų pasitarimas tuo klausimu.“

Iš pateiktos medžiagos matome, kad iš pradžių net nebuvo kalbama apie Lietuvos šaulių sąjungos steigimą. Buvo manoma steigti Plieno batalioną, kuris veiktų ne visoje šalyje, o tik Kaune. Taip pat nėra įrodymų, kad būtent M. Šalčius iškėlė mintį dėl ginkluoto būrio organizavimo.

Tuometinis Sporto sąjungos pirmininkas dr. Pranas Sližys pasiūlė naujai susibūrusią organizaciją prijungti prie Sporto sąjungos šaudymo sekcijos kaip šaulių skyrių. Liepos 1 d. dienraštyje „Lietuva“ buvo rašoma: „Prie Lietuvos sporto sąjungos susidarė Šaulių skyrius, kuris trečiadienį [VII.2] susirinks Vytauto kalne lygiai 5 val. vakaro galutinai aptarti savo reikalo ir padaryti praktikos žingsnių“. Kas dėl šaulių vardo, tai tiek A. Klimo, tiek A. Vienuolio-Žukausko prisiminimuose rašoma, kad tokį pavadinimą pasiūlęs M. Šalčius ir jam buvo pritarta birželio 27 d. susirinkime.

Tuo tikslu Kauno įstaigų tarnautojai mano sudaryti tam tikrą savanorių „Plieno batalioną“, kuris būtų karinių instruktorių nuolatos mankštinamas. Batalionas veiktų tiktai Kaune.

Į Šaulių sąjungos steigimo organizacinį branduolį įėjęs Vladas Putvinskis [tuo metu dirbęs Tiekimo ir maitinimo ministerijoje] apie Šaulių sąjungos kūrimą rašė: „Į Mato Šalčiaus ir Spaudos biuro vyrų šaukiamą susirinkimą atėjau savo tikslų vedinas. Tikėjausi įpiršti mintį kurti visos Lietuvos mastu organizaciją su platesniais uždaviniais. Bet man nesisekė. Mat, gaisro metu tolimesnės ateities idėjomis nesisdomima. Žavėjausi M. Šalčiaus patriotizmu ir jo įkarščiu, bet tuo metu jį įtikinti nepavyko. Į partizaniško, laikino pobūdžio šaulių skyriaus rėmus mano sumanymas netilpo. Vulgariai sakant, mano koja, netilpo į M. Šalčiaus pasiūtą batą. Teko siūdinis naują batą, atseit įsteigti savarankišką Kauno šaulių vienetą. Bet neteisinga būtų nuneigti M.Šalčiaus iniciatyvą ir jo įsteigto Šaulių skyriaus naudą.“ Iš šių žodžių reikia suprasti, kad M. Šalčius apsiribojo tik Kauno šaulių būrio steigimu.

V. Putvinskis galvojo daug plačiau. Ir vienas, ir kitas turėjo savo šalininkų. Situacija buvo tokia, kad vienu metu buvo lyg ir dvi šaulių organizacijos – Kauno šaulių būrys, įsteigtas M. Šalčiaus, ir Lietuvos šaulių sąjungos steigimo organizacinis branduolys, kurio pamatus [ideologiją] pastatė ir įgyvendino V. Putvinskis. Šiame „ginče“ nugalėjo V. Putvinskis ir visos Lietuvos šaulių sąjunga.

Manau, kad M. Šalčiui reikėtų atiduoti nuopelnus dėl Kauno šaulių būrio steigimo, o Lietuvos šaulių sąjungos įkūrimo laurus reikia pripažinti V. Putvinskiui, pagal kurio ideologiją šaulių organizacija gyvuoja iki šių dienų. x

APGINKIME ŠAULIŲ SĄJUNGOS ISTORINĮ PAVELDĄ!

Tekstas Stasys Ignatavičius

Lietuvos šaulių sąjungos V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas

1920 m. birželio 27–29 d. Kaune vykusiame visuotiniame Lietuvos šaulių sąjungos būrių atstovų suvažiavime buvo patvirtinta organizacijos vėliava. Suvažiavimo protokole įrašyta: „Vėliava priimta žalia, vienoj pusėj raudonas skydas [Šaulių ženklas] ir sidabruoti parašai viršuj: „Už Nepriklausomybę“, žemai „Lietuvos Šaulių Sąjunga“ ir tai toks būrys ar skyrius, antroj pusėj Vytis ir kampuose Gediminaičių stulpai“.

Vėliau Šaulių sąjungos vėliava kiek pakito, tačiau su ja šauliai drąsiai kovėsi Nepriklausomybės kovose, atkovojo Lietuvai Klaipėdos kraštą, kilo į kovą prieš sovietinius okupantus 1941 m. birželio 23–28 d. sukilime, jai prisiekė pokario Lietuvos partizanai. Su šia vėliava 1954 m. buvo atkurta šaulių organizacija išeivijoje, šiai vėliavai pagarbą atidavėme 1989 m. atkurdami Šaulių sąjungą dar okupuotoje Lietuvoje ir jai prisiekdami. Ji mus vedė ginti Lietuvos ir tautos laisvę 1991 m. sausio–rugsėjo mėn.

Artėja neeilinis Lietuvos šaulių sąjungos suvažiavimas, ruošiami įvairūs Lietuvos Respublikos šaulių sąjungos įstatymo ir statuto pataisų projektai, tarp kurių – ir naujos vėliavos projektas. Neva Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatyme nėra numatyta, kad Šaulių sąjunga gali naudoti Lietuvos valstybės herbą Vyty savo vėliavoje, uniforminiuose ženkluose, sagose ir kt. Nejaugi šauliai kovomis už Lietuvos

Beje, Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo preambulėje rašoma: „Lietuvos šaulių sąjunga tęsia 1919 m. birželio 27 d. įkurtos organizacijos veiklą...“ Taigi tęsia ir istorinį paveldą.

nepriklausomybę, pralietu krauju ir paaukotomis gyvybėmis nenusipelnė Vyties savo vėliavoje?

Pernai birželio 23 d. Lietuvos Respublikos Seime organizuotoje konferencijoje „Lietuvos šaulių sąjunga prieš 20 metų ir dabar: iššūkiai ir perspektyvos“, skirtoje Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo priėmimo 20-mečiui paminėti, savo pranešime kreipiausi į Seimo narius su prašymu: „Apginkite Šaulių sąjungos istorinį paveldą“. Tačiau tai buvo menkas balselis tyruose. Seime yra per 20 šaulių, bet nematyti, kad jie imtųsi veiksmų šiam klausimui išspręsti. Pakaktų tik vienos pataisos valstybės herbo įstatyme ir išlaikytume istorinę organizacijos tąsą.

Beje, Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo preambulėje rašoma: „Lietuvos šaulių sąjunga tęsia 1919 m. birželio 27 d. įkurtos organizacijos veiklą...“ Taigi tęsia ir istorinį paveldą. Nenorėčiau tikėti, kad Seimo nariai į Šaulių sąjungą įstojo tik dėl mados [žinia, yra tokių mūsų organizacijoje]. Bet jeigu tylėsime, nesipriešinsime, tai ir toliau mūsų organizacijos istorinio paveldo simboliai bus niokojami mūsų pačių rankomis [balsuojant suvažiavimuose].

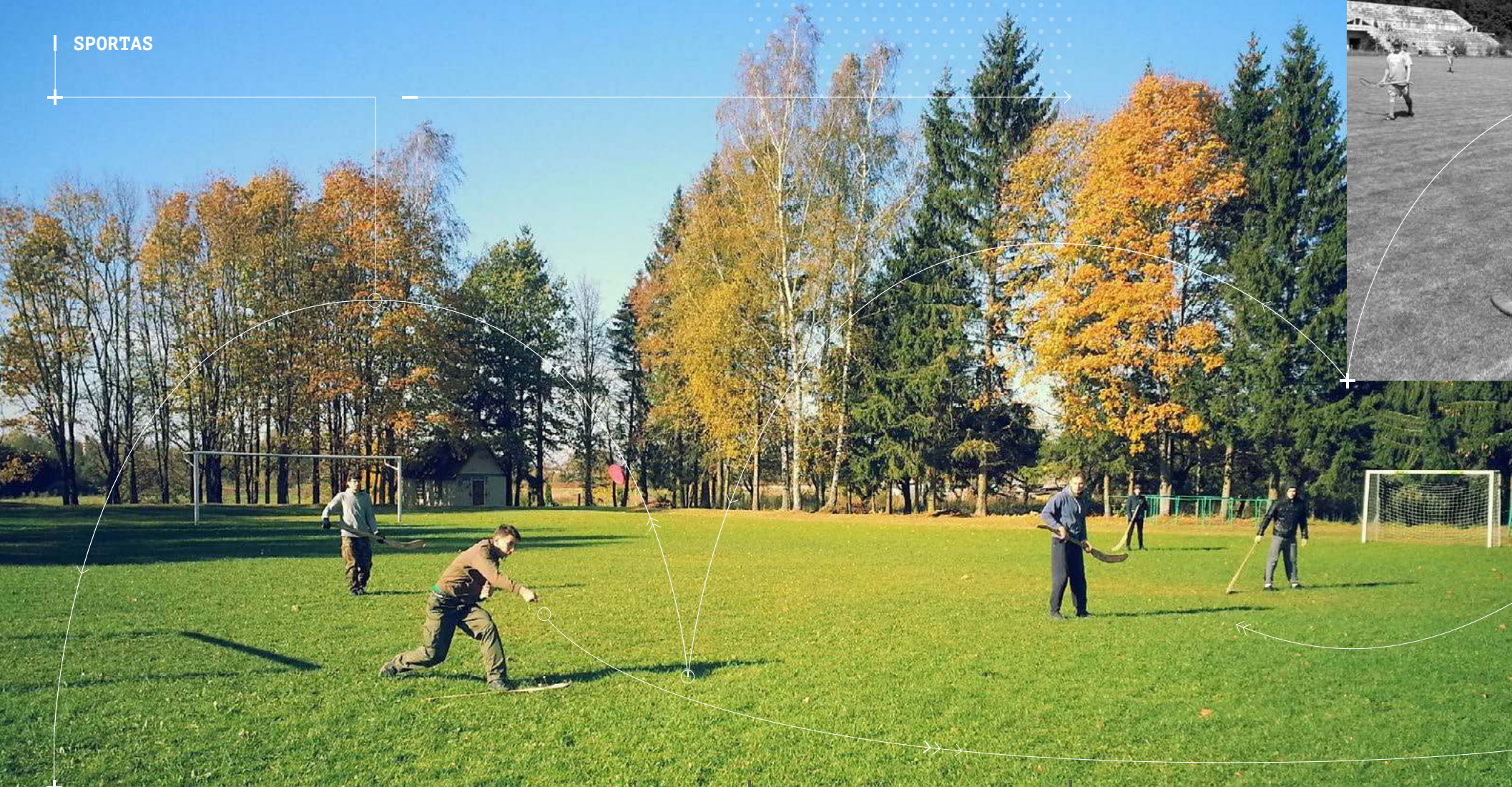
Kalendoriuje jau atsirado, kad Šaulio diena minima birželio 27 d. [tai organizacijos įkūrimo diena], kai tradiciškai [tiek tarpukario metais, tiek daug metų atkūrus Šaulių sąjungą] Šaulio diena buvo švenčiama birželio 24 d. drauge su Joninėmis. Iš kokardos dingo Vytis, staiga Šaulio ženklo skydas nusidažė mėlynai. Gal tai pataikavimas kažkokioms mažumoms? Nedaug trūksta, kad ir vėliavą nudažytume mėlynai... Kas toliau?

Sklandžiai kalbėti apie šauliškumą – tai dar nereiškia, kad esi tikras šaulys. Šauliškumas pasireiškia realiais darbais Lietuvai, organizacijai, žmonėms... x

Panaudoti šaltiniai: Dr. Jonas Matusas „Šaulių sąjungos istorija“ (1939 m., Kaunas)

Dr. Aušra Jurevičiūtė ir dr. Audronė Veilentienė „Lietuvos šauliai Nepriklausomybės kovose 1919–1921 m.“ („Lietuvos šaulių sąjunga valstybės ir visuomenės tarnyboje 1919–2004“, 2005 m., Kaunas)

**Ritinis — unikalus
lietuvių liaudies
žaidimas, rašytiniuose
šaltiniuose minimas
jau XVII amžiuje**

LIETUVIŠKAS SPORTAS RITINIS — „KAIPO VISŲ DIDŽIAUSIA KARO MOKSLINYČIA“

Tekstas Jolita Mickevičiūtė

13

Vienas populiariųjų lietuvių liaudies žaidimų buvo ritinis. Senovėje jį žaisdavo ne tik piemenėliai, bet ir suaugę vyrai. Palaipsniui šis žaidimas buvo perkeltas į stadioną, standartizuotos jo taisyklės ir šiuo metu tai yra aktyvi, dinamiška sporto šaka, reikalaujanti jėgos, ištvermės ir koordinuoto komandinio darbo.

Ritinis yra unikalus, paplitęs išskirtinai tik Lietuvoje ir Lietuvai artimose teritorijose. Šiuo metu žinome, jog panašus žaidimas buvo populiarius Vakarų Ukrainoje, yra jį žaidžiančių Latvijoje. Sunku, tikriausiai ir neįmanoma, nustatyti tikrąjį žaidimo kilmę, tačiau pagal paplitimo arealą galima manyti, jog jis galėjo būti mėgstamas dar Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikais. Galimai iki Ukrainos jį nunešė Lietuvos kariai arba jų buvo iš ten pargabentas. Taigi, lietuvišką ritinį galėjo žaisti net Vytautas Didysis.

Ritinis, dar kitaip vadinamas ripka, – vienas originaliausių lietuvių liaudies žaidimų, rašytiniuose istorijos šaltiniuose minimas jau XVII amžiuje. Ritinį labai vertino S. Daukantas, vadino fizinio lavinimo priemone: „Ritinis buvo lietuvių jaunuomenės, kalnėnų ir žemaičių kaipo

visų didžiausia karo mokslynė“. Apie šį žaidimą užsimena ir vyskupas M. Valančius – „Palangos Juzėje“ aprašydamas daugiau kaip penkiasdešimt liaudies žaidimų, tarp jų pristato ir ritinį: „Sustojo mūsų keturi iš vieno galo, keturi iš antro, kaip droš kuris su ritmuša, ritinis lekia brumzdamas. Patol vargšas negavo atilsio, pakol nepersprogo...“

Anksčiau iš ruplėto beržo darytas metaliniu lankeliu apkaustomas ritinis Molėtuose, Kupiškėje, Tauragėje vadinamas ripka. Klaipėdos krašte lietuviai jį vadino rifle, leipalingiečiai – ritule, o pietryčių Lietuvoje – katilka. Kalbininkai siūlo šią žaidimo priemonę vadinti skrite*.

XIX a. pabaigoje ir XX a. pirmoje pusėje, sodžiams pradėjus skirstytis į viensėdžius, šio kolektyvinio liaudies žaidimo populiarumas ėmė mažėti. 1923 metais žinomas pedagogas, sporto sąjūdžio veikėjas Karolis Dineika pagal įvairių Lietuvos regionų žaidžiamą ritinį sudarė vienodas taisykles. Išleido knygėlę „Vilniaus ripka“ ir 1923–1926 m. bandė organizuoti ritinio varžybas Lietuvoje. Tačiau tada šis žaidimas nepaplit.

1956 m. Kūno kultūros instituto darbuotojas, tautinių žaidimų entuziastas ir tyrinėtojas Vytautas Steponaitis paruošė naujas

taisykles ir jas pateikė savo knygelėje „Lietuvos liaudies žaidimas ritinis“. 1957 m. respublikinio jaunimo festivalio metu Vilniuje buvo organizuotos pirmosios ritinio varžybos tarp Kauno ir Vilniaus komandų. 1961 m. Vilniuje įvyko pirmosios Lietuvos ritinio pirmenybės.

Šiuo metu ritinį žaidžia apie 150 sportininkų Plungės, Vilkaviškio, Kupiškio ir Kauno miestuose ir rajonuose.

TAISYKLĖS

Ritinis žaidžiamas futbolo aikštėje arba panašių matmenų stačiakampėje aikštėlėje ant žolės. Žaidžia dvi komandos po 7 žaidėjus, yra du kėliniai po 20 min. gryno laiko. Ritinio (kieto gumos disko) skersmuo – 17–18 cm, storis – 2,5 cm, svoris 600–700 g. Ritmuša (lazda) – riestu galu, ne ilgesnė kaip 150 cm, riestojo galo ilgis ne didesnis kaip 40 cm ir jis ne platesnis kaip 10 cm (vartininko – iki 15 cm). Žaidimo tikslas – išritinti ritinį per varžovų ginamą aikštės galinę liniją (vienas taškas) arba įritinti į vartus (trys taškai). Laimi komanda, surinkusi daugiausia taškų. Ritinis ridenamas (metamas) link varžovų komandos, oru skrieti gali ne daugiau kaip 10–12 metrų. Ridenamo ritinio greitis siekia 30–35 m/s. Stabdyti jį galima su ritmuša, o kai tai nepavyksta, galima stabdyti bet kuria kūno vieta. Sustabdžius ritinį per 10 sek.

būtina jį ridenti atgal. Vartininkas vartininko aikštėlėje (20 m nuo galinės linijos) ritinį gali sustabdyti ritmuša arba bet kuria kūno vieta, kitoje aikštės vietoje – kaip eilinis žaidėjas. Jeigu komanda prasižengia, baudinys metamas iš prasižengimo vietos, o jeigu pražanga įvyksta vartininko aikštėlėje, metamas baudinys į vartus nuo 16 metrų ir įskaitomi du taškai.

Kiekvieną sezoną Lietuvoje vyksta ritinio čempionatai, paskutinio sezono nugalėtojai buvo Vilkaviškio „Žiedo“ komanda.

Lietuvos ritinio sporto federacija visada laukia norinčių mėgėjiškai sportuoti šį tautišką sportą. Susidomėjusius raginame drąsiai susisiekti su šauliu **Edgaru Diržiumi +37061296552** ar **edgarasdirzius@gmail.com**, federacija yra suinteresuota plėtoti šį mūsų istorinį lietuvišką sportą ir padės tiek mokymais, tiek inventoriumi. x

* (Kalbos patarimai. Kn. 4: Leksika: 1. Skolinių vartojimas, Vilnius, 2013, p. 54)

LIETUVOS ATKŪRIMO ŠIMTMEČIO KELYJE

Tekstas ir nuotrauka Regina Butkus

Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje (LŠSI) centro valdyba – tai mūsų pagrindinis ryšys su šaulių sąjunga Lietuvoje, naujų idėjų ir užmojų šaltinis. Nors kartais mes, garsindami kitas mums padedančias organizacijas ir asmenis, pamirštame, kad mūsų centro valdybos nariai atiduoda visą savo energiją, kad vienas ar kitas renginys vyktų sklandžiai ir pritrauktų kuo didesnį lietuviškos visuomenės būrį. Tikriausiai nebūtume turėję tokio gražaus renginio kaip sausio tryliktosios paroda „Sielos“ galerijoje be centro valdybos sekretorės Romos Bikulčius, kurios dėka tas renginys buvo pats ryškiausias sausio mėnesio etape.

Vasario mėnuo negailėjo pažerti naujų renginių. Vienas iš pirmųjų buvo mūsų susitikimas su Amerikos armijos specialiuoju daliniu, kuris dislokuotas Lietuvoje ir specializuojasi civilių asmenų klausimais. Šiame susitikime dalyvavo: LŠSI vadas Julius R. Butkus, vado pavaduotojas ir Klaipėdos kuopos vadas Giedrius Bikulčius, Baltijos jūrų šaulių kuopos vadė Regina Butkus, Baltijos kuopos atstovas Jonas Platakis, T. Daukanto jūrų šauliai R. Kava ir Virginija Monkus. Amerikiečių daliniui atstovavo kapitonas Taylor. Tai buvo dalykinis renginys, kurio metu sužinojome apie amerikiečių uždavinius ir tikslus dirbant su civiliais Lietuvoje. Renginys vyko Kunigaikščių užieigoje, kur buvo labai įdomu pavaišinti mūsų svečius lietuviškais cepelinais.

Vasario 16-oji – Lietuvos šimtmečio diena. Šiomet tai buvo diena, kai mes tikrai pajutome, kas yra darbmetis. LŠSI tiek turėjo renginių, kad teko pasidalinus grupėmis skubėti iš vienos vietos į kitą. *Marquette* parko Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje LŠSI šauliai garbingai įnešė Lietuvos valstybinę vėliavą ir kun. Gediminas Keršys mišiomis paskelbė šimtmečio Lietuvą. Beveik tuo pačiu laiku Lemonte taip pat buvo keliama lietuviška vėliava, kur kita dalis išeivijos šaulių atstovavo mūsų organizacijai. Po šių minėjimų visi buvo pakviesti į Kunigaikščių užieigą (lietuvišką restoraną) pabendrauti.

Po pietų LŠSI šauliai pakvietė į akciją „Tėvynės laisvė – mūsų laimė“, kurios iniciatorius Ernestas Lukoševičius, Baltijos jūrų

šaulių kuopos šaulys. Akcijos tikslas – „uždek žvakutę ant savanorio kapo“ Šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje. Pasipuošę lietuviška atributika LŠSI šauliai ir lietuviška visuomenė prisiminė tėvynainius – savanorius, laisvės kovotojus, aktyvius Lietuvos sūnus ir dukras. Prie šio renginio prisidėjo ir Lietuvos istorijos ieškotojų klubas.

Kovo mėnuo savo renginiais taip pat nenusileido. Jau 4 dieną Vyt. Didžiojo šaulių rinktinė pakvietė į popietę, skirtą paminėti LŠSI įkūrėjui Vladui Putvinskiui. Supažindindama su jo gyvenimu ir veikla minėjimą pradėjo Rasa Marginavičienė. Po oficialiosios dalies sekė meninė, atlikėjai Sandra Avižienytė, Audra Kižytė ir Rimantas Pazemeckas suteikė mums daug gražių akimirų.

Įspūdingiausias renginys buvo Lietuvos valstybės vėliavos pakėlimas Čikagos miesto centre *Daley Plaza* kovo 9 dieną, skirtas Lietuvos Nepriklausomybės dienai pažymėti. Kalbą apie lietuvišką indėlį ir reikšmę Čikagos miestui pasakė generalinis konsulas Mantvydas Bekešius. Pučiant žvarbiam vėjui prireikė net dviejų stiprių vyrų, kad Lietuvos valstybės šimtmečio trispalvė didingai suplevėsuotų tarp miesto dangoraižių! Kartu buvo ištiesta pati ilgiausia ir garbingai išsaugota Lietuvos konsulato valstybinė trispalvė, kurią kaip relikviją paliko buvęs konsulas M. Gudynas. Šauliai garbingai atliko savo pareigą dalyvaudami renginio procesijoje ir stovėję garbės sargyboje.

Kovo 11-ąją LŠSI šauliai dalyvavo *Marquette* parko parapijos minėjime. Tai renginys, kuris apėmė ir Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją. Jį organizavo *Marquette* parko JAV lietuvių bendruomenė. Jos pirmininkė Aušrelė Sakalaitė pakvietė išeivijos šaulius pratęsti gražią tradiciją įnešant vėliavas. Buvo perskaityti konsulo M. Bekešiaus ir JAV lietuvių bendruomenės pirmininko Juozo Polikaičio sveikinimai. Pasisakė *Brighton* parko bendruomenės pirmininkas Viktoras Kelmelis, meninę programą atliko Algimantas ir Ligita Barniškaitė. Šiame renginyje Julius R. Butkus įteikė Lietuvos šimtmečio medalius LŠSI sekretorei Romai Bikulčiai, Klaipėdos jūrų šaulių kuopos vadui ir LŠSI vado pavaduotojui Giedriui Bikulčiui, Baltijos jūrų šaulių kuopos vadei Reginei Butkus. Tuo pačiu metu, t. y. kovo 11 dieną, Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečio šventė vyko ir JAV lietuvių bendruomenės Lemonto apylinkėje, kur

T. Daukanto jūrų šaulių kuopa atstovavo šauliškai organizacijai. Šauliai įnešė vėliavas ir taip pat atliko garbės sargybą. Generalinis konsulas Čikagoje pasveikino dalyvius su Lietuvos valstybingumo šimtmečiu, po oficialiosios dalies šauliai išnešė vėliavas.

Turbūt nebuvo nė vieno renginio lietuviškoje visuomenėje be LŠSI šaulių vėliavų įnešimo ir garbės sargybos. *Waukegan-Lake County* lietuvių bendruomenė taip pat buvo pagerbta grupės šaulių iš T. Daukanto jūrų šaulių kuopos, kurios vadas Vytautas Jurevičius. Lietuvos valstybės šimtmečiui skirtos šventės metu buvo paminėti lietuviškos visuomenės veikėjai, šimtmečio medaliai nuo šaulių organizacijos įteikti Reginei Narušienei ir Juozui Polikaičiui.

Dėkojame visoms lietuviškomis organizacijoms už glaudžius ryšius su Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje, už bendravimą, kuris ir toliau gražiai tęsiasi. ×

➔

Daugiau informacijos galite rasti mūsų facebook paskyroje.

ŠAULIŲ SĄJUNGA IŠEIVIJOJE LIETUVOS ŠIMTMEČIO KELYJE

2018 m. sausio 1 d.: Kauno Šv. Jurgio Kankinio bažnyčioje aštuntus metus iš eilės Kovo 11-osios gatvės bendrija kartu su Lietuvos sąjūdžio Kauno taryba bei Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga organizavo Lietuvos vėliavos paminėjimą. 2018 m. sausio 1 d. Čikagoje pasitinkant Lietuvos šimtmetį LŠSI vadas pirmą kartą pašventino Lietuvos valstybinę ir tautinę vėliavas Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, *Marquette* parko parapijoje. Šventinimą atliko LŠSI kapelionas kun. Jaunius Kelpša. Taip šauliai įžengė į Lietuvos šimtmetį!

Sausio 13 diena – viena iš skausmingiausių žaidžių mūsų širdyse. Šiai dienai paminėti LŠSI surengė parodą „Sielos“ galerijoje Lemonte. Pagrindinė organizatorė ir įkvėpėja – LŠSI sekretorė Roma Bikulčius, jos dėka paroda buvo atidaryta būtent tą dieną, kurios mes niekada neleisime ištrinti iš mūsų atminties. Parodos pagrindą sudarė nuotraukos iš Čikagoje veikiančio Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvo (pirmininkas Dr. Robertas Vitas), prisidėjo Jonas Kuprys su savo fotografijomis ir kiti dailininkai. Renginyje buvo rodomas filmas, sukurtas V. Lansbergio mokinių, pasisakė LŠSI vadas J. R. Butkus, Saulius Kuprys, Aukščiausiosios Tarybos rūmų gynėjas Valdas, kiti lietuviškos visuomenės atstovai. Meninę dalį pajavairino Cicero bažnyčios vargonininkė, eilėraščius skaitė Baltijos jūrų šaulių kuopos narys Jonas Platakis ir kiti atlikėjai.

Ypatingą padėką LŠSI šauliai reiškia „Sielos“ galerijos vadovei Astai Zimkus ir LTC pirmininkui Dr. Robertui Vitui.

Sausio 14 diena – 13-osios įvykių pratesimas ir jau tradicija tapęs Laisvės ir Gynėjų dienos minėjimo žygis-bėgimas-ėjimas, kurį ketvirtą kartą organizuoja LŠSI. Šį tarptautinį pagarbos renginį „Gyvybės ir mirties keliu“ išeivijos šauliams organizuoti padėjo Čikagos lietuvių bėgimo klubas, Čikagos skautų vietininkija ir konsulas. Simbolinis pagarbos bėgimas-ėjimas, skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę, sutraukė didelį būrį išeivijos lietuvių. Kaip įprasta, tokio masto renginio startą paskelbė generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius. Akcija vyko sklandžiai ir pakliai, veidus žnaibė šaltukas, bet saulutė bandė gelbėti padėti. Nuostabi gamta, lediniai medžių „korai“, paslaptingas Mičigano ežeras ir Čikagos dangoraižiai dar gerokai užlaikė renginio dalyvius, o karšta kareiviška košė ir arbata palaikė mūsų lietuvišką dvasią ir šildė mus! Kitas sekmadienis, sausio 21-oji,

pakvietė LŠSI šaulius į Klaipėdos sukilimo ir prijungimo minėjimą „Aš prisimenu...“ Tėviškės parapijoje *Western Springs*. Tai antrus metus vykstantis renginys, kurį labai įspūdingai praveda kun. Liudas Miliauskas. Čia ne tik buvo paminėta Klaipėdos istorija, bet ir galėjome peržvelgti sausio 13-osios įvykių akimiras, įamžintas fotografijose, kurios buvo perkeltos iš „Sielos“ galerijos. Šaulių dalyvavimas tokiuose renginiuose visada įneša rimties ir pasitempimo.

Renginyje buvo prisimintas Klaipėdos krašto sūnus vyskupas emeritas Hansas Dumbrys, LŠSI vadas J. R. Butkus apdovanojo garbingą svečią šaulišku medaliu. Lietuvos šimtmečio medaliu buvo apdovanota laikraščio „Draugas“ redakcija, kurios indėlis skelbiant lietuvišką žodį, jungiant ir nušviečiant visuomenę išeivijoje yra be galo svarbus. Padėkos raštais pagerbta grupė šaulių, prisidėjusių prie fotografijų parodos atidarymo. Po oficialiosios dalies buvo bendraujama ir vaišinamasi lietuviškais cepelinais.

Paskutinis sausio savaitgalis neleido nė vienam lietuviui sėdėti rankas sudėjus namuose, mat laukė Pagarbos žygis, skirtas Klaipėdos krašto atgavimui (organizatoriai LŠSI šauliai, T. Daukanto jūrų šaulių kuopos nariai, Čikagos bėgimo klubas ir konsulas). Čikagos vėjai ir vėl žnaibė žygio dalyvių skruostus, bet išbaityti gausaus dalyvių būrio plevėsuojant lietuviškai atributikai niekam nepavyko. Žygi-akciją atidarė konsulas M. Bekešius, sveikinimo žodį tarė LŠSI vadas Julius R. Butkus, į dalyvius kreipėsi T. Daukanto jūrų šaulių vadas Vytautas Jurevičius, palaiminimą suteikė kuopos kapelionas kun. Gediminas Keršys. Renginyje buvo įteikti medaliai: LŠSI vadui J. R. Butkui, LŠSI vado pavaduotojui G. Bikulčiui, dalyvei-bėgikei A. Butkevičiutei.

Sausio mėnuo LŠSI šauliams buvo įtemptas, bet labai prasmingas. Mes visi pasijutome, kad vis dėlto esame vieningi, ištvermingi, galime reikalui esant pasitikėti vieni kitais, padėti vieni kitiems ir atlikti darbą, kurie kartais atrodo neįveikiami. ×

LŠSI centro valdyba

VOKIETIJOJE ĮSTEIGTAS ŠAULIŲ SĄJUNGOS PADALINYS

Tekstas **Mindaugas Lukšys**
Lietuvos šaulių sąjungą remiančiosios sąjungos Vokietijoje pirmininkas

Nuotraukos **Rolandas Purtulis**

Balandžio 21 d. Miuncheno Bundes-vero universitete buvo pasirašytas Lietuvos šaulių sąjungos padalinio Vokietijoje statusas. Pagal Vokietijos Federacinės Respublikos įstatymus padalinys, bendradarbiaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Vokietijos ginkluotųjų pajėgų [Bundesvero] rezervistų sąjungai, įkurtas kaip Lietuvos šaulių sąjungą remiančioji sąjunga Vokietijoje [Förderverein der Litauischen Schützenunion in Deutschland]. Statutą pasirašė abiejų organizacijų atstovai.

Su padalinio įkūrimu lietuvių pasveikino Vokietijos Bundestago gynybos komiteto pirmininko pavaduotojas, CDU/CSU frakcijos pirmininkas NATO parlamentinėje asamblėjoje ir Atlanto sutarties bendrijos [Atlantic Treaty Association, ATA] vice-prezidentas prof. Karlas A. Lamersas. Jis pabrėžė, kad jį su šio padalinio steigėjais sieja bendras tikslas – tiesti tiltus tarp Lietuvos ir Vokietijos bei stiprinti ir plėtoti šių šalių santykius, ypač saugumo ir gynybos politikos srityse. Profesorius pažymėjo, kad Vokietijos ir Lietuvos santykiai paskutinius kelis dešimtmečius jam yra ypač svarbūs, ir kad jis su Lietuvos vyriausybe, Seimu, universitetais bei visuomene jau seniai glaudžiai kartu dirba. NATO parlamentinėje asamblėjoje jis savo balsu prisidėjo, kad Lietuva, kaip ir Latvija su Estija, būtų įtraukta į euroatlantines struktūras. Savo kalboje Karlas A. Lamersas pabrėžė, kad šiandien yra kaip niekada svarbu aljanse tvirtai stovėti kartu ir drauge ginti bendras vertybes, tokias kaip demokratija, laisvė ir teisinė valstybė. Jis pasidžiaugė, kad bus toliau plėtojami gyvybingi, tvirti ir patikimi santykiai tarp mūsų šalių.

Palikymas buvo didelis ir iš Bavarijos parlamento – Landtago. Šaulių sąjungos padalinio įkūrimą pasveikino Bavarijos parlamento narys ir Bavarijos SPD partijos įgaliotasis atstovas Vokietijos Bundesvere prof. dr. Peteris P. Gantzeris.

Lietuvos Respublikos garbės konsulas Bavarijoje Benjaminas Wittstockas pridūrė Šaulių sąjungą matantis kaip tiltą bendradarbiaujant tarp abiejų šalių. Padalinio įkūrimą pasveikino Miuncheno miesto Bundesvero rezervistų sąjungos vadovas

plk. ltn. Hans-Peter Finkas, atradęs daug paralelių tarp Lietuvos šaulių sąjungos ir Bundesvero rezervistų sąjungos tikslų. Didelio palaikymo vykdant visus steigimo darbus sulaukta iš Miuncheno lietuvių bendruomenės pirmininkės Irmos Petraitytės-Lukšienės. Teisinę pagalbą kuriant šią organizaciją suteikė lietuvių kilmės advokatė Cristina Rudolf – už tai ji gavo apdovanojimą iš Šaulių sąjungos vado pulk. ltn. Gintaro Koryznos. Už „Nuopelnus Šaulių sąjungai“ III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklą vadas apdovanojo Vokietijos rezervistų sąjungos narį pulk. ltn. Heinrichą Isele.

Lietuvos šaulių sąjungą remiančiosios sąjungos Vokietijoje įkūrimo iniciatorius ir vienas iš įkūrėjų yra Lietuvos šaulių sąjungos ir Vokietijos rezervistų sąjungos narys Mindaugas Lukšys. Jis išrinktas padalinio vadovu. Kiti įkūrėjai: Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulk. ltn. Gintaras Koryzna, Vokietijos rezervistų sąjungos narys pulk. ltn. dr. Christianas Hartmannas, Vokietijos rezervistų sąjungos narys pulk. ltn. Heinrichas Isele, Lietuvos šaulių sąjungos narys kun. Romualdas Liachavičius, Vokietijos rezervistų sąjungos narys kpt. Thorstenas Matysikas, Vokietijos rezervistų sąjungos narys dr. Frankas Pellowskis, Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulk. ltn. a. d. Liudas Gumbinas.

Mintį kurti organizaciją, kuri stiprintų tiltus karinėse, saugumo politikos ir atminties kultūros srityse tarp Lietuvos ir Vokietijos ir kartu suteiktų galimybę ruošti Lietuvos krašto gynybai gyvenant emigracijoje, Mindaugas Lukšys intensyviai vystė paskutinius ketverius metus – nuo karinio

konflikto Rytų Ukrainoje pradžios. Tuomet jis ieškojo galimybių, kaip būnant Lietuvos kariuomenės rezervistu ir gyvenant už Lietuvos ribų būtų galima treniruotis. Po dvejų metų buvo rastas sprendimas – steigti organizaciją bendradarbiaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Vokietijos Bundesvero rezervistų sąjungai. Tuometinis Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulk. ltn. a. d. Liudas Gumbinas įsakymu įpareigojo Mindaugą Lukšį įsteigti Lietuvos šaulių sąjungos padalinį Vokietijoje. Pasikeitus vadovybei, dabartinis Lietuvos šaulių sąjungos vadas toliau vystė šią idėją.

Pirmasis padalinys Vokietijoje įkurtas. Į šią organizaciją galės stoti Lietuvos šaulių sąjungos nariai – atlikę privalomąją karo tarnybą ar jos neatlikę. Nariais galės tapti ir kiti Europos ir NATO šalių piliečiai, gyvenantys Vokietijoje ir palaikantys bei norintys remti padalinio tikslus. x

SVEIKINAME

Sveikiname šaulį **Vladislovą Bulzgį** 80-ojo jubiliejaus proga.

Linkime stiprios sveikatos ir neblėstančios energijos šauliškoje veikloje.

LŠS 6 ŠR vadas, Radviliškio 601 kuopos vadas ir šauliai

Sveikiname **Jurgitą Jazukevičienę** 40mečio proga ir **Vidmantą Staskevičių** 60-ojo jubiliejaus proga

LDK Kęstučio 7-osios rinktinės sesės ir broliai

Sveikiname šaulę **Vitaliją Šležienę** 60-ojo jubiliejaus proga, šaulius **Antaną Binevičių** ir **Juožą Banį** garbingo 80 metų jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, laimės šeimose ir stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei.

Kėdainių P. Lukšio 205-osios kuopos vadė ir šauliai x

UŽJAUČIAME

Mirus rinktinės garbės šauliui **Juozui JANULEVIČIUI**, reiškiame nuoširdžią užuojautą šeimai ir artimiesiems. Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vadas ir šauliai

Mirus mylimai Mamai, reiškiame nuoširdžią užuojautą **Sigitui Pangoniui**, LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus 1-osios šaulių rinktinės Varėnos Juozo Vitkaus Kazimieraičio 105 kuopos šauliui. Varėnos Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 105 kuopos vadas ir šauliai

Mirus mylimam Tėčiui, reiškiame nuoširdžią užuojautą **Stasiui Jundai**, LŠS karininko Antano Juozapavičiaus 1-osios šaulių rinktinės Varėnos Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 105 kuopos šauliui. Varėnos Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 105 kuopos vadas ir šauliai

Mirus mylimai Mamytei, nuoširdžią užuojautą reiškiame Vilniaus šaulių kuopos būrio vadui **Kostui Ivanauskui**. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Vilniaus šaulių kuopos vadas ir šauliai

Nebeišgirsit jau daugiau Mamytės balso, Tik paliks jos veidas atminty... Užgeso mielos akys, nusviro darbščios rankos, Ir paliko vien sielvartas širdy.

Mirus mylimai Mamytei, broliui **Pauliui Sauliui Bytautui** nuoširdžią užuojautą reiškia LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo nariai

Mirus Telšių 805 šaulių kuopos šauliui **Vytautui Petrui KYBARTUI**, nuoširdžią užuojautą reiškiame šeimai ir artimiesiems. Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šauliai x

Projektą „Virtualybė, vertybė ir valstybė“ (straipsniai): „Modernus pilietis – vienišo trimito gausmas?“, „Šauliai atliko tarpukario sargybos tarnybos rekonstrukciją“, „Lietuvos šaulių sąjungos garbės sargybos kuopa. Mes – kaip šeima“, „Pilietinio pasipriešinimo apraiškos Kauno („Karmelitų“) kapinėse“, „Teisinga nuomonė ir daugumos diktatūra“) remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas. 2018 m. skirta 5 tūkst. eurų.

NORITE PASIDALINTI NAUJIENOMIS?

redakcija@sauliusajunga.lt
parašykite mums

VIŠČIUKAS LAUŽE

AUSTRALIETIŠKAI

x1

Vištiena

~30 min.

Tekstas ir nuotrauka Vytautas Radzevičius

Šį receptą atsivežiau iš Australijos. Toje šalyje žmonės daug laiko praleidžia gamtoje, moka stovyklauti ir pritaikyti laukinėje aplinkoje įvairias gudrybes.

Manau, šis receptas pravers ir šauliams, leidžiantiems laiką prie laužo. Vykstant į pratybas, ypač žiemą, toks laužo žarijoms paruoštas kepsnys gali ramiai laukti savo akimirkos kuprinėje.

Jums reikės

Ketvirčio viščiuko

1-2 pomidorų

Šaukšto garstyčių grūdelių

*Šaukšto smulkinto aitriojo pipiro
(jei nemėgstate aštriai – pamažinkit)*

Šaukšto džiovintos kalendros

Kelių skiltelių trinto česnako

Druskos pagal skonį

Sumaišykite druską, česnaką, kalendrą, pipirus ir garstyčias. Mišiniu ištrinkite viščiuką.

Patieskite storesnės folijos ir dėkite ant jos viščiuką.

Supjaustykite pomidorą griežinėliais ir apdėliokite jais viščiuką.

Sandariai suvyniokite viščiuką į foliją.

Jei reikia – į du sluoksnius. Jei nešitės kuprinėje – įsidėkite į sandarų maišelį, nepakenks.

Kepkite žarijose apie 20–30 minučių, pagal žarijų karštį.

ŠAULY,

AR JAU UŽSIPRENUMERAVAI

TRIMITĄ?

PRENUMERATA 2018 METAMS - 8 €

**Kanadoje ir JAV – 50 Kanados ar JAV dolerių,
ES šalyse – 30 € (į užsienį žurnalas siunčiamas pageidaujamu adresu)**

Žurnalą galima užsisakyti:

- „Trimito“ redakcijoje
 - Kiekvienos rinktinės štabe (kuopoje)
 - Lietuvos pašto skyriuose* arba adresu www.prenumeruok.lt
- *Užsakymo indeksas 5291**

**Galima prenumeruoti ir elektroninę žurnalo versiją.
Pasirinkusius šį variantą prašome pervesti pinigus į
„Trimito“ sąskaitą banke LT14 7180 9000 0060 6626 ir
informuoti redakciją el. p. redakcija@sauliusajunga.lt**

ĮSAKYMAI ŠAULIAMS

1. Gink Lietuvos nepriklausomybę ir lietuvišką žemę.
2. Švieskis ir šviesk.
3. Stiprink valią ir kūną.
4. Būk drausmingas ir mandagus.
5. Gerbk ginklą.
6. Būk tiesus ir teisingas.
7. Tesėk žodį.
8. Būk budrus.
9. Saugok valstybės turtą.
10. Brangink šaulio vardą ir Lietuvos garbę.

Suformulavo Vladas Putvinskis – Pūtvis 1927 m.

1,99 €

